

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMERȚULUI INTERIOR
ÎN RAIONUL REZINA**
pentru anii 2016-2020

SUMAR

ARGUMENTARE	2
STRATEGIA de dezvoltare a comerțului interior în Raionul Rezina pentru anii 2016-2020	3
Introducere	3
CAPITOLUL I. PREZENTARE GENERALĂ. Analiza activității unităților de comerț cu amănuntul	4
1.1. Activitatea unităților de comerț din raionul Rezina	5
1.2. Analiza numărului populației și activității comerciale	9
1.3. Analiza numărului unităților de comerț	11
1.4. Analiza eficienței utilizării suprafeței comerciale	14
1.5. Analiza asigurării locuitorilor raionului cu unități comerciale la 1000 locuitori	15
1.6. Analiza asigurării locuitorilor raionului cu suprafață comercială la 1000 locuitori	16
1.7. Analiza asigurării locuitorilor orașului Rezina cu unități comerciale	17
1.8. Analiza unităților de comerț după tipuri	18
1.9. Analiza asigurării locuitorilor raionului Rezina cu unități și suprafață comerciale în structură pe localități	20
1.9.1. Evoluția rețelei de comerț a raionului Rezina pe localități	20
1.9.2. Analiza asigurării populației cu unități comerciale la 1000 locuitori	22
1.9.3. Analiza structurii și dinamicii suprafeței comerciale	24
1.9.4. Analiza asigurării populației cu suprafață comercială la 1000 locuitori	25
1.9.5. Unitățile de comerț ale cooperativelor de consum din raion	27
1.10. Direcțiile de dezvoltare a unităților de comerț în raionul Rezina	27
2. Activitatea unităților de alimentație publică	27
3. Diagnosticul și analiza activității unităților de prestare a serviciilor	29
4. Organizarea activității piețelor autorizate pe teritoriul raionului Rezina	30
5. Comerțul neautorizat în localitățile raionului	32
CAPITOLUL II. ANALIZA SWOT	33
CAPITOLUL III. STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMERȚULUI INTERIOR ÎN RAIONUL REZINA	35
CAPITOLUL IV. METODOLOGIA DE ELABORARE A STRATEGIEI	42
Anexa 1. Plan de acțiuni de implementare a strategiei de dezvoltare a comerțului interior în raionul Rezina pentru anii 2016-2020	44

ARGUMENTARE

Societatea umană la toate nivelurile poate fi modernizată numai în complex. Astăzi nu putem vorbi despre dezvoltarea unui sau altui domeniu în mod separat. Nu putem dezvolta doar un sector al economiei, spre exemplu agricultura, deoarece pentru aceasta avem nevoie de tehnologii moderne, de tehnică, de infrastructură, de personal calificat etc. Toate acestea presupun inevitabil un nivel înalt de dezvoltare a comerțului, fiindcă în mare parte sectorul comerțului asigură populația din zona dată cu mărfuri și servicii, iar comerțului organizat îi revine funcția principală în formarea bugetului local și la nivel central – republican. Nu putem vorbi despre dezvoltarea sectoarelor de asigurări sociale, învățământ, cultură, sănătate etc. fără a avea un nivel înalt de dezvoltare a comerțului în raion.

Pentru raionul Rezina *Strategia de dezvoltare a comerțului în anii 2016-2020* este un document strategic în care sunt stabilite direcțiile principale în dezvoltarea orientată social a comerțului, ceea ce presupune o abordare complexă a procesului de dezvoltare a politicilor economice la nivel raional.

Strategia de dezvoltare a comerțului în anii 2016-2020 în raionul Rezina are ca obiectiv de bază creșterea nivelului de cultură a deservirii consumatorilor prin conștientizarea rolului social al comerțului, prin creșterea eficienței economice și perfecționarea infrastructurii comerciale în toate localitățile raionului.

Scopul acestei strategii este de a sistematiza la nivel raional toate acțiunile orientate spre stimularea dezvoltării comerțului organizat și crearea unui mediu concurențial loial, de a satisface nevoile consumatorilor la locul de trai la un nivel cât mai înalt.

STRATEGIA

de dezvoltare a comerțului interior în Raionul Rezina

pentru anii 2016-2020

Introducere

Strategia de dezvoltare a comerțului interior în Raionul Rezina pentru anii 2016-2020 (în continuare – Strategia) este un document care cuprinde politicile publice ale Consiliului Raional Rezina pe termen mediu cu privire la dezvoltarea pe teritoriul raionului a activității comerciale cu produse și servicii în conformitate cu Legea nr.231 din 23 septembrie 2010 „Cu privire la comerțul interior”. În strategie sunt determinate direcțiile principale privitor la dezvoltarea și orientarea socială a comerțului interior și impune o abordare sistemică a procesului de implementare a politicilor publice în domeniul activității comerciale.

Pentru raionul Rezina elaborarea și adoptarea strategiei rezultă din necesitatea asigurării continuității în procesul de elaborare și implementare a politicilor pentru dezvoltarea sferei comerțului reieșind din următoarele considerente:

- Recomandările fixate în Strategia de dezvoltare a comerțului interior în Republica Moldova pentru anii 2014-2020;
- Acțiunile de racordare a comerțului interior al Republicii Moldova la cerințele stabilite în Acordul de Asociere RM-UE și a Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător al acestuia vizând politicile comerciale;
- Prevederile strategiilor: „Moldova-2020”, Strategia națională dezvoltare regională, Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii în anii 2012-2020;
- Programul de activitate a Consiliului Raional Rezina pentru anii 2014-2016, dar și alte documente și politici publice importante

Principiile pentru noul cadru de politici pentru dezvoltarea comerțului în raionul Rezina, urmează să realizeze următoarele priorități:

- armonizarea dezvoltării comerțului interior și extern cu politicile UE și strategia pentru creșterea economică inteligentă, sustenabilă și incluzivă;
- racordarea politicilor publice la necesitățile prioritare și strategice ale întreprinderilor din domeniul comerțului, identificate prin consultări publice-private și parteneriat și rezultate din fluctuațiile curente macroeconomice;
- dezvoltarea politicilor comerciale pe plan local, luând în considerație natura complexă, multidimensională a acestora.

Elaborarea Strategiei s-a realizat în baza acțiunilor prevăzute în Strategia de dezvoltare a comerțului interior în Republica Moldova pentru anii 2014-2020, analiza complexă privind situația actuală a pieței locale, dar și studierea practicilor avansate din spațiul european și a posibilităților de implementare a acestora pe plan regional – în raionul Rezina. Strategia dată are misiunea de a coordona și implementa strategiile enumerate la nivel local – în localitățile din Raionul Rezina.

Strategia este necesară pentru a sistematiza acțiunile realizate cu scopul de a stimula dezvoltarea comerțului legal și civilizat, de a asigura o concurență loială pentru a satisface la cel mai înalt nivel nevoile economice și sociale ale consumatorilor în toate localitățile din raion.

Strategia se bazează pe valorile și principiile businessului contemporan și rezultă din necesitatea și fermitatea participării întreprinderilor comerciale la procesul de redresare a economiei Republicii Moldova și este rezultatul numeroaselor consultări cu societatea civilă și a recomandărilor partenerilor de dezvoltare.

Prin această strategie se impune conceptul care prevede înscrierea în domeniul comerțului și a serviciilor comerciale prestate consumatorilor în procesul vânzării mărfurilor, dar și postvânzare (mentenanță, reparații, procesare, cazare, turism, alimentație publică etc.).

Strategia are ca obiectiv să perfecționeze cadrul normativ privind comercializarea mărfurilor și serviciilor, privind supravegherea pieței locale, implementarea tehnologiilor moderne de distribuție și de prestare a serviciilor. Prin această Strategie se impune rolul Consiliului Raional Rezina în reglementarea activității comerciale în teritoriu și interacțiunea cu autoritățile publice locale și centrale pe problemele comerțului.

Obiectivul final al Strategiei constă în asigurarea consumatorilor cu produse și servicii de calitate prin rețeaua de unități comerciale și de prestare a serviciilor în toate localitățile din raionul Rezina.

CAPITOLUL I. Prezentare generală

Definiția noțiunii de comerț este expusă în articolul 3 al Legii Republicii Moldova nr. 231 din 23.09.2010 “Cu privire la comerțul interior”. Astfel, **activitatea de comerț** - este o activitate de întreprinzător inițiată în baza raporturilor stabilite în domeniul comercializării mărfurilor produse, prelucrate sau procurate, precum și în domeniul executării diverselor lucrări și prestării serviciilor aferente vânzării mărfurilor, având ca scop satisfacerea intereselor economice private și asigurarea unei surse de venit. Tot aici sunt definite și noțiunile de comerț cu amănuntul și cu ridicata: **comerț cu amănuntul** – este activitatea desfășurată de comercianții care vând produse direct consumatorilor pentru uzul personal al acestora (consumul final), iar **comerț cu ridicata** – activitatea desfășurată de comercianții care cumpără produse în scopul revânzării acestora către alți comercianți sau utilizatori profesionali ori colectivi.

Noțiunea de comerț sub aspect juridic presupune transferul titlului de proprietate asupra unor mărfuri sau servicii de la o persoană la alta sau de la vânzător la cumpărător în baza liberei alegeri și dicezii din ambele părți.

Trecerea țării noastre la economia de piață presupune dezvoltarea relațiilor în toate domeniile de activitate axate pe conceptul de piață, adică pe cerere și ofertă. Implementarea mecanismelor de piață au creat condiții favorabile de dezvoltare a micului business în deosebi în sfera comerțului.

Comerțul are o contribuție importantă în formarea Produsului Intern Brut al statului. Conform datelor statistice ale Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova¹ la formarea Produsului Intern Brut comerțul are o contribuție de peste 13,5% în anul 2014, ceea ce este în creștere față de anul 2010 cu 0,7% (tabelul 1). Astfel, contribuția comerțului la formarea PIB-lui joacă un rol strategic la nivel de țară, dar și pe plan local – în fiecare unitate teritorial administrativă, prin faptul că asigură satisfacerea nevoilor consumatorilor în produse și servicii comerciale, dar și prin angajarea unui număr mare de persoane în aceste activități și contribuirea la creșterea valorii PIB-ului pe plan local și republican.

¹<http://statbank.statistica.md/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=CNT0101&ti=Volumul+de+bunuri+si+servicii%2C1995-2013++++++&path=../Database/RO/13%20CNT/CNT01/&lang=1>

**Tabelul 1. Ponderea comerțului în Produsul Intern Brut al Republicii Moldova
în anii 2010-2014**

în mil.lei

Indicatori	2010	2011	2012	2013	2014
Produsul intern Brut (PIB) total	71885	82349	87847	100510	111757
Valoarea adăugată brută, (VAB), inclusiv:	59921	68390	73319	83719	94228
- comerț cu amănuntul și cu ridicata	9213	11119	12250	13712	15132
Ponderea comerțului cu amănuntul și cu ridicata					
- a) în formarea PIB, %	12,8	13,5	14,0	13,6	13,5
- b) în formarea VAB, %	15,4	16,3	16,7	16,4	16,1

Sursa:Elaborat în baza datelor BNS al Republicii Moldova : www.statistica.md

1.1. Activitatea unităților de comerț din raionul Rezina

Misiunea unităților de comerț este de a comercializa marfa și de a presta servicii comerciale în conformitate cu cererea consumatorilor. Astfel, analiza activității de comerț se axează pe evaluarea unui șir de indicatori prin care se poate determina gradul de satisfacere a cererii consumatorilor și nivelul de cultură al deservirii comerciale.

Pentru a efectua diagnosticul situației comerțului vom lua ca bază un șir de indicatori specifici activității comerciale, cei mai importanți fiind:

1. Volumul vânzărilor angro și cu amănuntul în total și în structură pe grupe de mărfuri în dinamică

2. Volumul vânzărilor cu amănuntul în raport cu numărul populației din raion;

3. Numărul și structura unităților de comerț în total și pe categorii de unități, în dinamică, după mărime etc. (pe tipuri de magazine, unități mobile, unități de alimentație publică, de prestare a serviciilor comerciale etc.).

4. Asigurarea cu unități de comerț și suprafață comercială la 1000 de locuitori în m² în total pe raion și pe localități.

Pentru a evalua nivelul de cultură a deservirii se impune și analiza gradului de mecanizare și automatizare a procesului comercial în comerț și alți indicatori.

Din datele statistice pe anii 2011-2014 (tab.2) putem observa că volumul vânzărilor și numărul întreprinderilor cu profil comercial este în creștere, ceea ce demonstrează că antreprenoriatul în sfera comerțului în raionul Rezina este în curs de dezvoltare.

Un indicator important ce caracterizează dezvoltarea comerțului este **volumul și dinamica vânzărilor în total, pe forme de proprietate, pe grupe de mărfuri etc.**

Volumul vânzărilor totale în perioada analizată în valoare absolută și relativă demonstrează evoluția în sfera comerțului, dar și scoate la suprafață problemele cu care se confruntă ramura comerțului și economia raionului în ansamblu.

În tabelul 2 sunt prezentate datele despre **vânzările totale și în structură după forme de proprietate** de unde se observă tendința de creștere continuă a volumului vânzărilor. Astfel, în anul 2011 volumul vânzărilor a constituit 103005,5 mii lei, iar în anul 2014 a atins nivelul de 221389,2 mii lei, sau a crescut peste 2,1 ori.

Din tabel la fel se vede că comerțul cu amănuntul în raion preponderent este realizat de **agenții economici cu proprietate privată**, care dețin o pondere de peste 98,68% în anul 2011 și de 99,96% în anul 2014. De menționat că întreprinderile comerciale cu proprietate publică în

anul 2012 au fost privatizate, totodată au fost fondate întreprinderi cu proprietate mixtă cu participarea capitalului străin.

Tabelul 2. Dinamica vânzărilor de mărfuri cu amănuntul pe forme de proprietate pe anii 2011-2014

în mii lei

Indicatori	Anii				Dinamica %			
	2011	2012	2013	2014	2012/ 2011	2013/ 2012	2014/ 2013	2014/ 2011
Vânzări în total, în prețuri curente	103005,5	136037,2	180409,9	221389,2	132,1	132,6	122,7	214,9
Vânzări în total, în prețuri comparabile*	95730.0	130054,7	172476,0	210646,2	126,3	132,6	122,1	220.0
După forme de proprietate, din total								
publică	1363,8	1488,5			109,1			
privată	101641,7	134548,7	180141,3	217871,5	132,4	133,9	120,9	214,4
mixtă (cu participarea capitalului străin)			268,6	312,0			116,2	
Ponderea în vânzările totale %, din care:	100	100	100	100				
Proprietate publică	1,32	1,09	0,15	0,14				
Proprietate privată	98,68	98,91	99,85	99,86				

Sursa: Elaborată în baza datelor BNS al Republicii Moldova www.statistica.md.

* calculat în baza datelor din tabelul 2.1.

În diagrama de mai jos (figura 1) se arată clar tendința de creștere continuă a volumului vânzărilor pe parcursul perioadei analizate. Acest indicator demonstrează că în ultimii ani au crescut veniturile bănești ale populației din raion, chiar dacă a crescut indicele prețurilor (tab.2.1.).

Tabelul 2.1. Indicii prețurilor, pe sectoare ale economiei, anul precedent=100²

	2011	2012	2013	2014
Indicele prețurilor de consum la mărfuri și servicii	107,6	104,6	104,6	105,1
..mărfuri – total	107,0	104,0	105,5	106,1
...produse alimentare	108,4	103,8	106,6	106,5
...mărfuri nealimentare	105,8	104,2	104,3	105,5
..servicii	108,8	106,2	102,6	102,5

Sursa: statbank.statistica.md/pxweb/Dialog/Saveshow.asp

² <http://statbank.statistica.md/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>

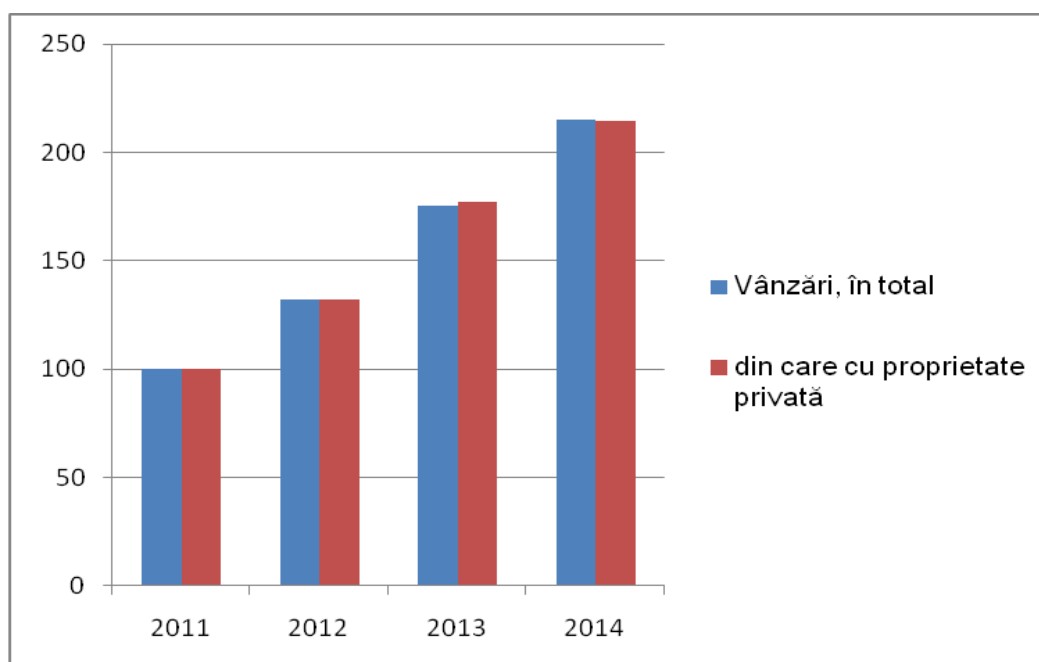

Figura 1. **Dinamica vânzărilor cu amănuntul în raionul Rezina în anii 2011-2014**

Sursa: Elaborată în baza datelor BNS al Republicii Moldova www.statistica.md.

Creșterea vânzărilor este un indicator ce caracterizează creșterea veniturilor, care provin în deosebi din majorarea salariilor și a pensiilor, creșterea indemnizațiilor etc. care sunt îndreptate spre procurarea mărfurilor.

Totodată ținând cont de creșterea nivelului prețurilor în această perioadă, nu putem afirma că în această perioadă și bunăstarea populației din raion a crescut în aceeași proporție.

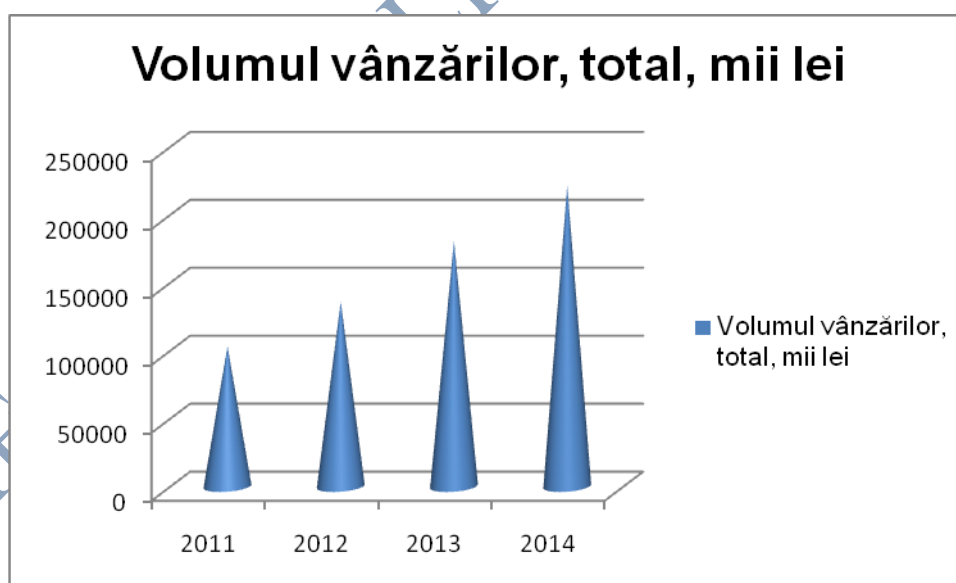

Figura 2. **Dinamica volumului vânzărilor în raionul Rezina în anii 2011-2014**

Sursa: Elaborat în baza datelor BNS al Republicii Moldova www.statistica.md

Analizând datele din tabelul 3 privitor la vânzarea cu amănuntul în structură pe grupe de mărfuri alimentare și nealimentare în anii de referință se atestă **creșterea în dinamică a volumului vânzărilor în ansamblu pe republică pe anii 2011-2014 cu 143,1%**. În secțiunea

grupelor de mărfuri alimentare și nealimentare la fel se atestă o creștere proporțională de 141,3% - la produsele alimentare și de 143,9% - la mărfurile nealimentare.

În raionul Rezina vânzările cu amănuntul în anul 2014 au crescut față de anul 2011 cu 118,3 mil. lei în prețuri curente. În structură pe grupe de mărfuri se înregistrează o creștere mai sporită a vânzărilor la produsele nealimentare. În această perioadă vânzarea produselor alimentare a crescut de la 40,3 mil lei până la 76,7 mil. lei, sau cu 190,4%. Vânzarea mărfurilor nealimentare în raion a crescut în perioada de raport de la 62,7 mil lei până la 144,7 mil lei, sau cu 230,7%, față de 143,1% în medie pe republică și de 143,9% a vânzării mărfurilor nealimentare. Aceste date demonstrează că vânzările cu amănuntul în raionul Rezina au un ritm de creștere mai sporit față de media pe republică, în deosebi a mărfurilor nealimentare.

**Tabelul 3. Analiza vânzării mărfurilor cu amănuntul în anii 2011-2014
în raionul Rezina în structură pe categorii de produse, mil.lei**

Denumirea grupeii de mărfuri	2011		2012		2013		2014		Dinamica %			
	Vânzări cu amănun- tul	% în vânzări totale	Vânzări cu amănun- tul	% în vânzări totale	Vânzări cu amănun- tul	% în vânzări totale	Vânzări cu amănun- tul	% în vânzări totale	2012/ 2011	2013/ 2012	2014/ 2013	2014/ 2011
Total pe țară vânzări ³ , din ele:	32132,7	100,0	33707,1	100,0	39368,2	100,0	45972,0	100,0	100,8	106,5	108,3	143,1
Produse alimentare	9913,6	30,9	10958,1	32,5	13004,3	33,0	14004,1	30,5	105,2	106,4	105,7	141,3
Mărfuri nealimentare	22219,1	69,1	22749,0	67,5	26363,9	67,0	31967,9	69,5	99,2	106,5	109,5	143,9
Total raionul Rezina	103,1	100,0	136,0	100,0	180,4	100,0	221,4	100,0	132,1	132,6	122,7	214,9
Produse alimentare	40,3	39,1	52,5	38,6	70,3	39,0	76,7	34,7	130,4	133,9	109,1	190,4
Mărfuri nealimentare	62,7	60,9	83,5	61,4	110,1	61,0	144,7	65,3	133,2	131,8	131,4	230,7

Sursa: Elaborat în baza datelor BNS al Republicii Moldova www.statistica.md.

Vânzarea mărfurilor în structură pe grupe de produse în republică în anii 2011-2014 este relativ constantă și se menține în intervalul de 30,9-30,5%. În raionul Rezina ponderea vânzării mărfurilor alimentare este în descreștere, acestea având o pondere de 39,1% în anul 2011 și de 34,7% în anul 2014, sau s-a redus cu 4,4%. Astfel se atestă tendința de reducere a ponderii vânzării produselor alimentare în volumul vânzărilor totale pe raion.

Acest indicator demonstrează că populația din raion cheltuiește mai multe resurse pentru procurarea alimentelor, comparativ cu media pe țară, dar mai puțin comparativ cu anul 2011. Aceste date demonstrează că populația din raion procură mai multe mărfuri nealimentare, ceea ce caracterizează creșterea nivelului de trai și bunăstare a populației.

³ <http://statbank.statistica.md/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>

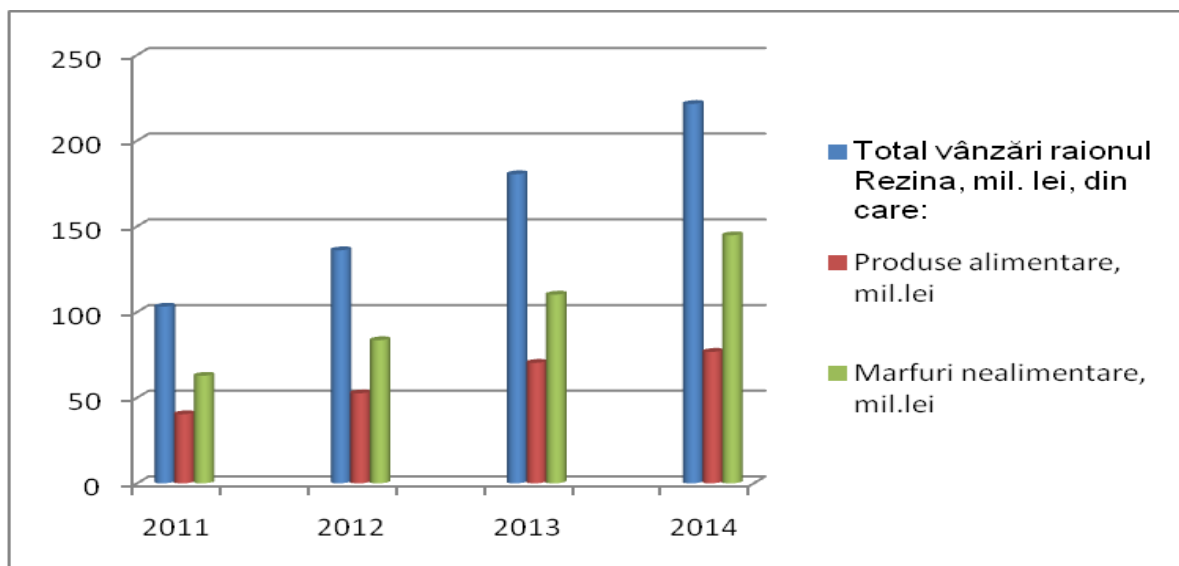

Figura 3. Creșterea vânzărilor cu amănuntul în raionul Rezina în anii 2011-2014

Sursa: Elaborat în baza datelor BNS al Republicii Moldova www.statistica.md

1.2. Analiza numărului populației și activității comerciale

Analiza activității comerciale trebuie efectuată în corelare cu **dinamica numărului de consumatori în zona de activitate** în total și în structură pe tipuri de localități: urbane și rurale și cu evidențierea trendului pentru perioada următorilor 3-5 ani.

În raionul Rezina conform datelor statistice prezentate în tabelul 4 se observă o reducere ușoară a numărului de locuitori. Astfel, în perioada analizată numărul locuitorilor s-a redus cu 1,1%, sau cu 544 persoane. În anul 2014 numărul locuitorilor era de 49457 persoane, față de 50001 persoane în anul 2011. Reducerea numărului de locuitori se observă atât în zona rurală cât și în zona urbană a raionului. Acest fenomen se explică prin reducerea natalității (nou născuți), creșterea mortalității și migrarea locuitorilor din zona rurală spre oraș în țară și peste hotare. Prin reducerea numărului de locuitori se demonstrează că situația demografică în raion nu este favorabilă, iar aceasta influențează asupra migrației și reducerii natalității.

Unul din factorii care influențează la reducerea numărului de locuitori este nivelul de trai necorespunzător, lipsa infrastructurii necesare pentru o viață decentă. În majoritatea satelor lipsesc drumurile asfaltate, apeductele, conductele de aprovizionare cu gaz etc. Altă problemă acută este lipsa în localitățile rurale din raion a condițiilor de agrement, caselor de cultură, punctelor medicale, bibliotecilor publice, unităților de comerț și prestare a serviciilor comerciale moderne etc. Alt factor ce influențează asupra migrației este lipsa locurilor de muncă.

Vânzările în medie la o persoană (pe cap de locuitor) în perioada analizată sunt în creștere. Acestea au crescut de la 2060 lei în anul 2011 până la 4476 lei în anul 2014, sau sporul constituie 217,3% (tabelul 4). Această creștere se datorează creșterii veniturilor și salariilor în această perioadă în toate ramurile economiei, dar mai mult în sfera bugetară: medicină, educație etc.

Tabelul 4. Analiza dinamicii numărului de locuitori și a volumului vânzărilor în medie pe cap locuitor în anii 2011-2014

Indicatori	Anii				Dinamica, %			
	2011	2012	2013	2014	2012/2011	2013/2012	2014/2013	2014/2011
A	1	2	3	4	6	7	8	9
Numărul populației	50001	49957	49415	49457	99,9	98,9	100,1	98,9
din care								
a) în zona urbană	12680	12623	12542	12551	99,6	99,4	100,1	99,0
b) în zona rurală	37321	37334	36873	36906	100,0	98,8	100,1	98,9
Ponderea populației %	100	100	100	100				
a) în zona urbană	25,4	25,3	25,4	25,4				
b) în zona rurală	74,6	74,3	74,6	74,6				
Volumul vânzărilor, total, mii lei	103005,5	136037,2	180409,9	221389,2	132,1	132,6	122,7	214,9
Vânzări în medie 1 locuitor, total raion, lei	2060	2723	3651	4476	132,2	134,1	122,6	217,3
în zona rurală*								

Sursa: Elaborată în baza datelor BNS al Republicii Moldova www.statistica.md

* datele despre vânzări în localitățile rurale lipsesc

În diagrama vânzărilor în medie la 1 locuitor (fig.4) se observă că în perioada analizată are loc creșterea continuă a vânzării mărfurilor pe cap de locuitor, această tendință ar putea să se mențină și în perspectiva următorilor ani.

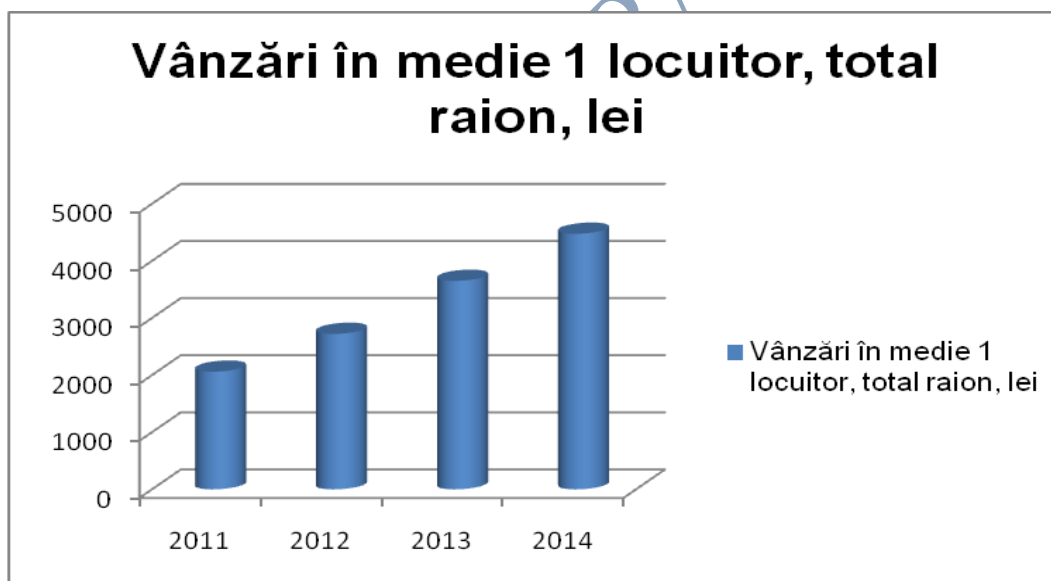

Figura 4. Diagrama vânzărilor în medie la 1 persoană în raionul Rezina în perioada 2011-2014. Sursa: Elaborat în baza datelor BNS al Republicii Moldova www.statistica.md

Alt indicator important ce caracterizează activitatea unităților de comerț este **vânzarea mărfurilor în medie la o unitate de comerț**. Astfel, în perioada de referință vânzările în unitățile de comerț din raionul Rezina au crescut de la 595,4 mii lei în anul 2011 până la 1716,2 mii lei, sau o creștere cu 288,2% în anul 2014. Totodată aceste date nu pot fi luate ca bază pentru a trage anumite concluzii, deoarece datele nu sunt comparabile: din anul 2012 s-a modificat metodologia de raportare statistică, fiind incluse în raport numai unitățile de comerț cu un număr de angajați de 10 și mai multe persoane.

1.3. Analiza numărului unităților de comerț

În anul 2010⁴ în republică numărul întreprinderilor mici și mijlocii constituia 45,6 mii de unități, din care desfășurau activitatea în domeniul comerțului circa 18,7 mii unități, sau 41%, majorându-se cu 4,5 la sută față de anul 2009 și cu 28,4 la sută față de anul 2006.

În anul 2014 numărul întreprinderilor mici și mijlocii a constituit 52,3 mii unități, din ele a celor cu numărul de angajați de până la 10 persoane constituie 40,6 mii unități, iar numărul celor care activează în domeniul comerțului fiind de peste 21,5 mii unități.

Din datele statistice prezentate în tabelul 5 se observă că numărului de unități de comerț este în creștere, dar dacă comparăm cu anul 2011 este în descreștere. Această situație se explică prin modificarea modului de prezentare a datelor și anume prin includerea în raport din anul 2012 doar a unităților de comerț cu număr de angajați ce depășește 10 persoane. Astfel în această statistică nu sunt incluse și întreprinderile cu numărul de angajați până la 10 persoane, care se atribuie la categoria de micro întreprinderi, numărul acestora fiind destul de mare dacă analizăm structura întreprinderilor mici și mijlocii.

Conform datelor statistice în ultimii 4 ani (2012-2015) se observă o creștere a numărului de unități comerciale, în ansamblu pe țară cu 156,5%, inclusiv a magazinelor cu 164,7%. În raionul Rezina, numărul total a crescut cu 201,4%, iar numărul de magazine cu 187,1%. Acești indicatori demonstrează că ritmul de creștere a numărului de unități comerciale în raionul Rezina este mai mare comparativ cu media pe țară.

**Tabelul 5. Analiza dinamicii numărului de unități comerciale
în republică și în raionul Rezina**

Indicatori	Anii				Dinamica %			
	2012	2013	2014	2015	2013/ 2012	2014/ 2013	2015/ 2014	2015/ 2011
Total unități comerciale pe republică:	8302	10701	12399	12997	128,9	115,7	104,8	156,5
Magazine ⁵	5340	7012	8356	8794	131,3	119,2	105,2	164,7
Gherete, chioșcuri	2045	2582	2977	3078	126,2	115,3	103,4	150,5
Farmacii	917	1107	1066	1125	120,7	96,3	105,5	122,7
Numărul unităților de comerț în funcțiune în raionul Rezina, inclusiv:	73	93	129	147	127,4	138,7	113,9	201,4
Magazine	70	85	119	131	121,4	140,0	110,1	187,1
Gherete, chioșcuri	2	3	3	8	150,0	100,0	2,7 ori	4 ori
Alte unități de comerț cu amănuntul	1	5	6	7	5,0 ori	120,0	116,7	7,0 ori
din care:								
farmacii	1	5	6	7	5,0 ori	120,0	116,7	7,0 ori

Sursa: Elaborat în baza datelor BNS al Republicii Moldova www.statistica.md.

Anul 2012 Intreprinderile care desfasoara activitate de comert cu amanuntul, cu un numar de salariatii de 10 si mai multe persoane

Anul 2013 Intreprinderile care desfasoara activitate de comert cu amanuntul, cu un numar de salariatii de 3 si mai multe persoane

Anul 2014-2015: In cercetare sunt cuprinse exhaustiv intreprinderile, care desfasoara activitate de comert cu amanuntul, prin rețeaua proprie de magazine

În perioada anilor 2012-2015 în raionul Rezina a crescut numărul gheretelor de la 2 la 8 unități, sau o creștere de 4,0 ori și a farmaciilor de la 1 până la 7 unități. Aceste date demonstrează că în raion se dezvoltă rețeaua de unități de comerț mobil și a farmaciilor, astfel

⁴ <http://www.statistica.md/category.php?l=ro&idc=368>

⁵ <http://statbank.statistica.md/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>

fiind îmbunătățite condițiile de deservire a consumatorilor cu mărfuri de primă necesitate prin intermediul gheretelor și cu medicamente prin intermediul farmaciilor în localitățile din raion.

Graficele prezentate în figura 5 și 6 demonstrează că în raionul Rezina creșterea numărului de unități comerciale în ultimii ani are un ritm de creștere mai sporit față de creșterea în medie pe țară. De exemplu, numărul gheretelor aici a crescut de aproape 4 ori, iar numărul farmaciilor de 7,0 ori.

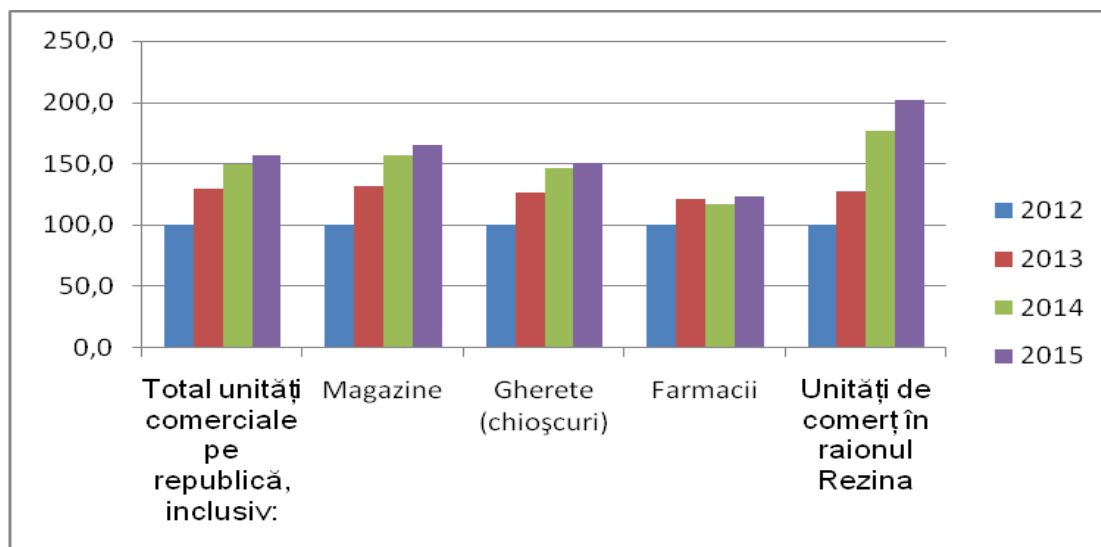

Figura 5. Ritmul de creștere a numărului de unități de comerț în republică și în raionul Rezina în anii 2012-2015

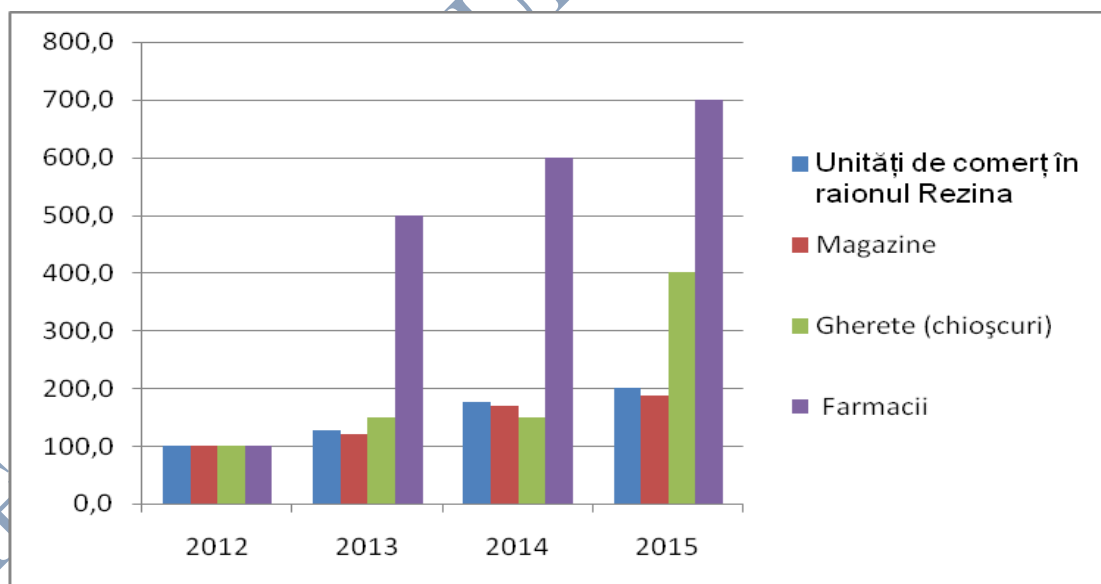

Figura 6. Ritmul de creștere a numărului de unități de comerț în raionul Rezina în anii 2012-2015

Sursa: Elaborat în baza datelor statistice ale BNS al Republicii Moldova www.statistica.md

Numărul unităților de comerț care au raportat ca activitate de bază comercializarea mărfurilor și prestarea serviciilor comerciale în raionul Rezina în perioada de referință este în creștere (tabelul 6).

În această perioadă numărul unităților de comerț incluse în raportul statistic a crescut cu 55 unități. Totodată, dacă comparăm cu anul 2011 este în descreștere cu 34 unități.

În anul 2012 se atestă o reducere față de 2011 cu 100 de unități de comerț, dar această reducere se datorează modificării metodologiei de raportare, în anul 2012 fiind incluse în raport doar întreprinderile cu numărul de angajați de 10 și mai multe persoane.

Tabelul 6. Dinamica volumului vânzărilor în medie la o unitate de comerț în anii 2011-2014

Indicatori	Anii				Dinamica, %			
	2011	2012	2013	2014	2012/2011	2013/2012	2014/2013	2014/2011
A	1	2	3	4	6	7	8	9
Volumul vânzărilor, total, mii lei	103005,5	136037,2	180409,9	221389,2	132,1	132,6	122,7	214,9
Vânzări în localitățile rurale*								
Numărul unit. de comerț	173	73	93	129	42,2	127,4	138,7	74,6
Vânzări în medie 1 un. comerciale, mii lei	595,4	1863,5	1939,9	1716,2	313,0	104,1	88,5	288,2

Sursa: Elaborată în baza datelor BNS al Republicii Moldova www.statistica.md

* datele despre vânzări în localitățile rurale lipsesc

Un indicator important al eficienței activității unităților de comerț este **vânzarea în medie la 1 unitate comercială** (tabelul 6). Astfel, în perioada analizată se atestă o fluctuație mare a vânzărilor la 1 unitate comercială. În anul 2013 acest indicator a crescut față de anul 2012 cu 104,1%, atunci în 2014 a scăzut față de anul precedent până la 88,5%, fiind mai mic și față de anul 2012.

Graficul vânzărilor în medie la 1 unitate de comerț în raion (fig.7) demonstrează că acestea au crescut în anul 2012 și 2013, dar s-au redus în anul 2014. Așa dar, în baza acestor date tragem concluzia că unitățile de comerț se confruntă cu probleme ce țin de reducerea numărului de locuitori și de creșterea concurenței, deoarece vânzările în medie la 1 locuitor sunt în creștere (tabelul 4).

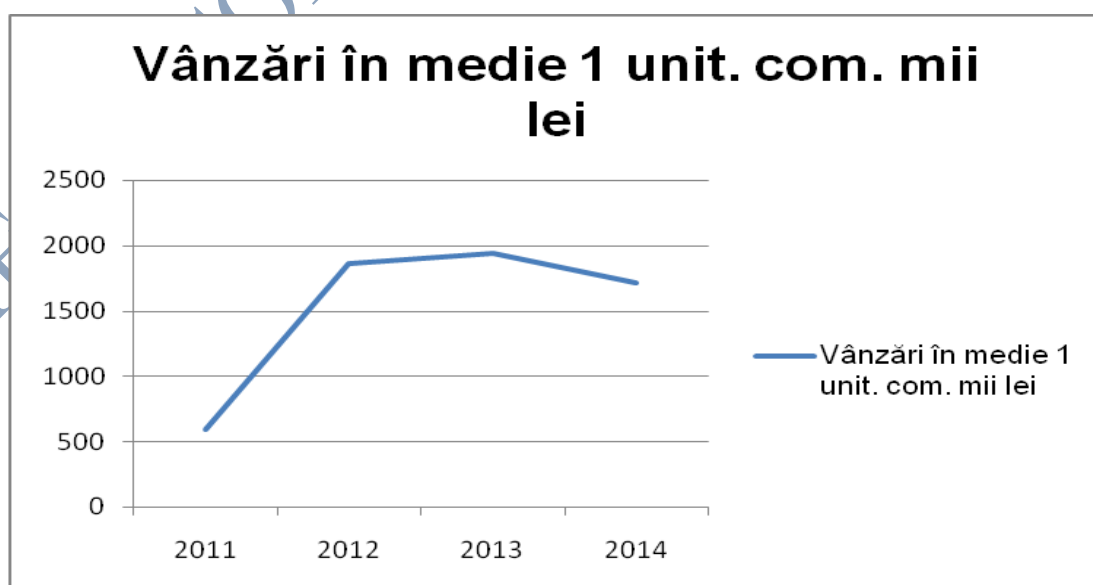

Figura 7. Graficul vânzării în medie la 1 unitate de comerț în raionul Rezina în anii 2011-2014

Sursa: Elaborat în baza datelor BNS al Republicii Moldova www.statistica.md

Alt indicator ce caracterizează **calitatea deservirii comerciale a consumatorilor este ponderea magazinelor în numărul total al unităților de comerț cu amănuntul**. În perioada analizată acest indicator este în creștere. Dacă în anul 2011 (tabelul 7) acest indicator este de 80,9%, atunci în anul 2014 atinge nivelul de 92,2%, fiind în ascensiune cu 11,3%.

Tabelul 7. **Analiza dinamicii și structurii unităților de comerț după tipuri**

Indicatori	Anii				Dinamica, %			
	2011	2012	2013	2014	2012/2011	2013/2012	2014/2013	2014/2011
Numărul unit. de comerț, unități	173	73	93	129	42,2	127,4	138,7	74,6
Magazine	140	70	85	119	50,0	121,4	140,0	85,0
Alte tipuri de unități	33	3	8	10	9,1	266,6	125,0	30,3
Ponderea unităților de comerț, total %	100	100	100	100				
Magazine	80,9	95,9	91,4	92,2				
Alte tipuri de unități	19,1	4,1	8,6	7,8				

Sursa: Elaborat în baza datelor BNS al Republicii Moldova www.statistica.md

Pentru a evalua calitatea deservirii consumatorilor este important de a **analiza și structura amplasării magazinelor pe tipuri de localități: rurale și urbane**.

După datele statistice (tabelul 4) ponderea locuitorilor din oraș este constantă și se menține la nivelul de 25,4%. Totodată, din tabelul 8, se observă o creștere a ponderii numărului de magazine amplasate în zona urbană până la 41,2%. Astfel ponderea magazinelor amplasate în localitățile rurale este în descreștere de la 73,6% până la 58,8% în anul 2014, ponderea numărului de locuitori în zona rurală fiind de 74,6%

Aastă situație demonstrează îmbunătățirea deservirii comerciale a locuitorilor din orașul Rezina și agravarea deservirii comerciale a locuitorilor din zona rurală a raionului.

Tabelul 8. **Analiza dinamicii și structurii magazinelor după locul amplasării**

Indicatori	Anii				Dinamica, %			
	2011	2012	2013	2014	2012/2011	2013/2012	2014/2013	2014/2011
Numărul de magazine	140	70	85	119	50,0	121,4	140,0	85,0
Amplasate în zona urbană	37	36	27	49	97,3	75,0	181,4	132,4
Magazine în zona rurală	103	46	58	70	44,7	126,1	120,7	68,0
Ponderea unităților de comerț, total %	100	100	100	100				
Magazine în zona urbană	26,4	51,4	31,8	41,2				
Magazine în zona rurală	73,6	48,6	68,2	58,8				

Sursa: Elaborat în baza datelor BNS al Republicii Moldova www.statistica.md

1.4. Analiza eficienței utilizării suprafeței comerciale

Conform datelor tabelului 9 în anii de referință are loc **creșterea volumului vânzărilor la 1m² de suprafață comercială**. În cifre absolute vânzările la 1 m² au crescut de la 10482 lei în anul 2011 până la 22029 lei în anul 2014, sau peste 2,0 ori. De asemenea se poate observa că în anul 2014 vânzările la 1m² sunt în descreștere față de anul 2013, constituind numai 91,0%. Această situație poate fi explicată prin modificarea structurii unităților de comerț incluse în baza de date incluse în raportul statistic în anul 2014.

În anul 2013 în raportul statistic au fost incluse numai unitățile de comerț cu numărul de angajați de 3 și mai multe persoane, iar în anul 2014 au fost incluse în raport unitățile de comerț

care realizează activitatea prin rețeaua proprie, ceea ce a contribuit la creșterea volumului vânzărilor și a suprafeței comerciale în total, dar fiind raportată la 1m² este în descreștere față de anul 2013.

Comparând acest indicator observăm că suprafața comercială în ultimii ani se utilizează mai eficient, ce contribuie la creșterea profitului și încurajarea antreprenorilor de a dezvolta activitatea în acest domeniu.

Tabelul 9. Evoluția și dinamica volumului vânzărilor la 1m² de suprafață comercială

Indicatori	Anii					Dinamica %				
	2011	2012	2013	2014	2015	2012/ 2011	2013/ 2012	2014/ 2013	2015/ 2014	2015/ /2011
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Volumul vânzărilor, total, mii lei	103005,5	136037,2	180410,9	221389,2		132,1	132,6	122,7		
Suprafața comercială, total raion, m ²	9827	6711	7454	10050	10318	68,3	111,1	134,8	102,7	105,0
Volumul vânzărilor la 1m ² total pe raion, lei	10482	20271	24203	22029		193,4	119,4	91,0		

Sursa: Elaborat în baza datelor BNS al Republicii Moldova www.statistica.md

1.5. Analiza asigurării locuitorilor raionului cu unități comerciale la 1000 locuitori

Asigurarea locuitorilor raionului Rezina cu unități comerciale și de prestare a serviciilor în perioada analizată este prezentată în tabelul 10. Dacă luăm în calcul numai unitățile de comerț incluse în raportul statistic* în medie pe raion asigurarea cu unități comerciale este de 3,5 unități în anul 2011 și de 3,0 în anul 2015. În zona urbană asigurarea este de 5,5 unități în anul 2011 și de 5,4 unități în anul 2015, iar în localitățile rurale, aceasta este mult mai mică: de 2,8 unități în anul 2011 și de 2,2 unități în anul 2015.

**Raportul statistic nu include toate unitățile de comerț și punctele de vânzare care activează în localitățile raionului. Aici nu sunt incluse unitățile de comerț, în deosebi cele mici, care nu dispun de rețea proprie (unități mobile - amplasate în piețe etc.).*

Conform datelor oferite de APL-uri (primăriile locale), unde sunt incluse toate tipurile de unități comerciale, asigurarea este mai mare. În medie pe raion este de 6,4 unități, în anul 2011 și de 7,1 unități în anul 2015. Gradul asigurare a locuitorilor din oraș și localitățile rurale este foarte dispersat: în oraș la 1000 de locuitori revin câte 14,7 unități comerciale în anul 2011 și 14,0 în anul 2015, iar în localitățile rurale numai 3,9 unități în anul 2011 și 4,7 unități comerciale în anul 2015. Din aceste date observăm că asigurarea cu unități comerciale a locuitorilor din sate este în creștere, iar a celor din oraș s-a micșorat nesemnificativ în perioada analizată. Astfel, menționăm în ultimii ani o creștere neesențială a nivelului de asigurare cu unități comerciale a locuitorilor din sate și o reducere ușoară a asigurării celor din oraș.

Tabelul 10. Analiza asigurării locuitorilor raionului Rezina cu unități comerciale la 1000 locuitori în ani 2011-2015

Indicatori	Anii					Dinamica %				
	2011	2012	2013	2014	2015	2012/ 2011	2013/ 2012	2014/ 2013	2015/ 2014	2015/ 2011
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Numărul populației	50001	49957	49415	49457	48495	99,9	98,9	100,1	98,1	97,0
din care	12680	12623	12542	12551	12386	99,6	99,4	100,1	98,7	97,7

a) în zona urbană										
b) în zona rurală	37321	37334	36873	36906	36109	100,0	98,8	100,1	97,8	96,8
Numărul unităților de comerț în funcțiune*, inclusiv:	173	73	93	129	147	42,2	127,4	138,7	114,0	85,0
Magazine	140	70	85	119	131	50,0	121,4	140,0	110,1	93,6
Din numărul total – unități de comerț cu amănuntul amplasate în localitățile rurale	103	46	58	70	80	44,7	126,1	120,7	114,3	77,7
din care: magazine	89	46	57	69	75	51,7	123,9	121,1	108,7	84,3
Numărul total de unități de comerț în raion (datele APL)**	332	338	321	315	343	101,8	95,0	98,1	108,9	103,3
Inclusiv:										
- în zona urbană, unități	186	188	168	153	174	101,1	89,4	91,1	113,7	93,5
- în localitățile rurale	146	150	153	162	169	102,7	102,0	105,9	104,3	115,7
Total unități la 1000 locuitori după datele raportului statistic*	3,5	1,5	1,9	2,6	3,0	42,9	126,7	136,8	115,4	85,7
Inclusiv:										
- în zona urbană, unități	5,5	2,1	2,8	4,7	5,4	38,7	130,5	168,5	115,1	98,0
- în zona rurală, unități	2,8	1,2	1,6	1,9	2,2	44,6	127,7	120,6	116,8	80,3
Total unități la 1000 locuitori după datele APL**	6,4	7,2	6,5	6,4	7,1	112,5	90,3	98,5	110,9	110,9
Inclusiv:										
- în zona urbană	14,7	14,9	13,4	12,2	14,0	101,4	89,9	91,0	114,7	95,2
- în zona rurală	3,9	4,0	4,1	4,4	4,7	102,6	102,5	107,3	106,8	120,5

Sursa: Elaborat în baza datelor BRS al raionului Rezina

* Datele raportului statistic

** Datele oferite de APL-uri (primării)

1.6. Analiza asigurării locuitorilor raionului cu suprafață comercială la 1000 locuitori

Un indicator important al situației comerțului este **asigurarea populației cu suprafață comercială**. La acest compartiment putem constata că populația raionului Rezina este asigurată cu suprafață comercială la un nivel mai scăzut față de media pe țară, care este **peste 251,5 m²** în anul 2010 și de peste 280 m² în anul 2015. Populația raionului Rezina este asigurată cu suprafață comercială în anul 2011 cu 196,6 m², iar la începutul anului 2015 cu 212,8 m² (tab.11).

Tabelul 11. **Analiza asigurării populației raionului Rezina cu suprafață comercială în anii 2011-2015**

Indicatori	Anii					Dinamica %				
	2011	2012	2013	2014	2015	2012/ 2011	2013/ 2012	2014/ 2013	2015/ 2014	2015/ 2011
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Numărul populației	50001	49957	49415	49457	48495	99,9	98,9	100,1	98,1	97,0
din care										
a) în zona urbană	12680	12623	12542	12551	12386	99,6	99,4	100,1	98,7	97,7
b) în zona rurală	37321	37334	36873	36906	36109	100,0	98,8	100,1	97,8	96,8
Suprafața comercială, m², total raion	9827	6711	7454	10050	10318	68,3	111,1	134,8	102,7	105,0
inclusiv: Magazine	9295	6696	7236	9679	10073	72,0	108,1	133,8	104,1	108,4

Alte unități comerciale	532	15	218	371	245	2,8	14,5 ori	170,2	66,0	46,0
Din total – suprafața unităților de comerț amplasate în localitățile rurale	6426	4518	4400	3950	4152	70,3	97,4	89,8	105,1	64,6
din care: magazine	6276	4518	4400	3950	4106	72,0	97,4	89,8	103,9	65,4
Suprafața la 1000 locuitori, m ²										
Total pe raion m ²	196,5	134,3	150,8	203,2	212,8	68,4	112,3	134,7	104,7	108,3
În zona urbană, m ²	268,2	173,7	243,5	486,0	497,8	64,8	140,2	199,6	102,4	185,6
În zona rurală, m ²	172,2	121,0	119,3	107,0	115,0	70,3	98,6	89,7	107,4	66,8

Sursa: Elaborat în baza datelor BNS al Republicii Moldova www.statistica.md

În orașul Rezina acest indicator este de 268,2 m² în anul 2011 și de 497,8 m² în anul 2015. În localitățile rurale acest indicator este în scădere de la 172,2 m² în anul 2011 până la 115,0 m² în anul 2015. Aceste date demonstrează o **situație alarmantă pentru comerțul din zona rurală**, unde chiar dacă populația este asigurată cu unități comerciale într-un număr mare, acestea sunt foarte mici.

1.7. Analiza asigurării locuitorilor orașului Rezina cu unități de comerț, alimentație publică și prestare a serviciilor comerciale

Numărul unităților de comerț în anii 2010-2014 în orașul Rezina se caracterizează prin creștere neînsemnată (tabelul 12). În total numărul unităților cu destinație comercială în perioada analizată a crescut cu 56 unități (228-172), sau cu 132,6% față de anul 2010. În secțiunea tipurilor de unități se atestă o dezvoltare mai accelerată a unităților de prestare a serviciilor cu 233,3%, a unităților de alimentație publică cu 200,0%. În perioada analizată numărul unităților de comerț fix a crescut în anul 2014 față de 2010 cu 11 unități și constituie 108,2%.

În ultimii ani în orașul Rezina cu un ritm mai sporit au fost înregistrate întreprinderi în domeniul prestării serviciilor și alimentației publice.

În perioada analizată s-a redus ponderea unităților de comerț fixe în numărul total al unităților comerciale de la 77,9% în anul 2010 până la 63,6% în anul 2014. În perioada analizată a crescut ponderea unităților de alimentație publică de la 9,9% până la 14,9%, iar celor de prestare a serviciilor de la 12,2% până la 21,5%. Aceste date demonstrează că în oraș este în creștere cererea populației față de serviciile comerciale și de alimentație. Populația are nevoie de alte tipuri și forme de deservire: inclusiv servicii de odihnă, cosmetice, de reparație: a tehnicii de gospodărie, calculatoare, automobile etc.

Tabelul 12. Analiza dinamicii numărului de unități comerciale care activează în orașul Rezina în anii 2010-2014*

la 01.01 a anului									
Tipuri de unități	2010	2011	2012	2013	2014	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
Comerț - fixe	134	158	130	155	145	117,9	82,3	119,2	93,5
Alimentație publică	17	27	29	28	34	158,8	107,4	96,6	121,4
Prestare a serviciilor	21	23	26	36	49	109,5	113,0	138,5	136,1
Total unități	172	208	185	219	228	120,9	88,9	118,4	104,1
Ponderea %	100	100	100	100	100				

Unități de comerț, %	77,9	75,9	70,3	70,8	63,6					
Alimentație publică, %	9,9	13,0	15,7	12,8	14,9					
Prestare a serviciilor, %	12,2	11,1	14,0	16,4	21,5					

*Sursa: Elaborat în baza datelor primăriei din or. Rezina

1.8. Analiza unităților de comerț după tipuri

Analiza unităților de comerț după tipuri se efectuează în total și în structură pe categorii de unități comerciale: fixe și mobile (tabelul 13). Cea mai mare pondere în structura unităților de comerț fixe **revine magazinelor alimentare și nealimentare**.

În perioada analizată numărul unităților de comerț fixe a crescut cu 11 unități. Totodată, în structură pe tipuri de magazine se atestă o scădere a numărului magazinelor cu profil alimentar și o creștere a celor cu profil nealimentar. Conform datelor statistice în raionul Rezina se înregistrează o reducere ușoară a numărului de unități în anul 2014 față de 2013 – cu 10 unități, dar comparativ cu anul 2010 se atestă o creștere cu 11 unități, sau cu 108,2%.

Pe parcursul perioadei cercetate în raion activează numai un singur magazin care se atribuie la categoria de supermarket și are o suprafață de peste 400 m². În perioada analizată s-a redus numărul depozitelor cu o unitate.

Numărul magazinelor cu profil alimentar în oraș poartă un caracter instabil. În anul 2010 au activat 57 magazine cu profil alimentar. În anii 2011-2013 se atestă o fluctuație de creștere apoi descreștere a numărului acestora, iar în anul 2014 numărul acestora se reduce de la 72 până la 54 unități, fiind cu 3 unități mai puțin față de anul 2010. Pe de altă parte se observă o creștere a numărului de magazine cu profil nealimentar de la 72 unități în anul 2010 până la 87 unități în anul 2014, sau în creștere cu 15 unități.

Tabelul 13. **Analiza dinamicii unităților de comerț fixe și mobile din orașul Rezina după tipuri**

Tipul unității	Anii					2014/2010	
	2010	2011	2012	2013	2014	+, -	%
Centre comerciale	-	-	-	-	-	-	-
Supermagazine	1	1	1	1	1	-	100,0
Magazine alimentare	57	76	60	72	54	-3	94,7
Magazine nealimentare	72	77	66	79	87	+15	120,8
Depozite-magazine	4	4	3	3	3	-1	75,0
Total unități fixe	134	158	130	155	145	+11	108,2
Gherete (în stradă)	24	24	27	31	35	+11	145,8
Gherete +tarabe (în piață*)	256	212	244	276	297	+41	116,1
Total unități mobile	280	236	271	307	332	+52	118,6
Total unități comerciale	414	394	401	462	477	+63	115,2
Ponderea %	100	100	100	100	100		
Unități fixe, %	32,4	40,1	32,4	33,5	30,4		
Unități mobile, %	67,6	59,9	67,6	66,5	69,6		

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor statistice a biroului de statistică Rezina

*inclusiv a deținătorilor de patente de întreprinzător în comerț

Este îmbucurător că în această perioadă în orașul Rezina a crescut numărul magazinelor cu profil nealimentar cu 15 unități față de anul 2010. Aceste date demonstrează că în oraș este în creștere cererea față de mărfurile nealimentare, ceea ce se reflectă asupra creșterii nivelului de viață a populației din raion în ansamblu.

În raionul Rezina activează mai multe **tipuri de unități comerciale mobile – amplasate în piețe, pe străzile orașului și în unele sate.**

Unitățile de comerț mobil dețin o pondere însemnată în numărul total al unităților comerciale (tabelul 13). Astfel, în anul 2010 în total în raion au activat 280 gherete și tarabe ce constituie 67,6% din numărul total al unităților de comerț, iar în anul 2014 au activat 332 gherete și tarabe care dețin o pondere de 69,6%, fiind în creștere cu 2,0%.

Cele mai multe la număr sunt gheretele, chioșcurile, tarabele, pavilioanele și standurile.

În anii de referință conform datelor tabelului 14 se atestă o creștere sporită a numărului de unități comerciale mobile. În anul 2014 numărul total al unităților de comerț mobile a constituit în raion 349 unități, ponderea cea mai mare fiind deținută de **chioșcuri (gherete) cu un număr de 287 unități** (82,2%), urmată de tarabe cu 45 unități (12,9%), standuri – 11 unități (3,2%) și pavilioane – 6 unități (1,7%).

Pe parcursul ultimilor ani în raion s-a schimbat structura unităților de comerț ambulant. Dacă în anii 2010-2011 în raion au fost eliberate autorizații de funcționare preponderent pentru tarabe, atunci în anii 2013-2014 cele mai multe autorizații au fost eliberate pentru comerțul în chioșcuri (gherete).

De remarcat că gheretele și alte unități de comerț mobil sunt amplasate preponderent în orașul Rezina – 347 unități și în s.Boșernița – 2 unități. În mare majoritate unitățile de comerț mobil sunt amplasate în piețe – 314 unități (90,0%) și 35 unități (10,0%) sunt amplasate pe străzi.

Tabelul 14. Structura eliberării autorizațiilor de funcționare pentru unitățile de comerț mobile amplasate pe teritoriul r. Rezina

Nr. d/o	Tipuri de unități de comerț ambulant	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%	2014	%
1	Tarabe	205	70,5	224	94,9	5	1,7	5	1,6	45	12,9
2.	Pavilion	4	1,4	4	1,7	5	1,7	6	1,9	6	1,7
3.	Tonete	-		-		266	92,4	-		-	
4.	Standuri	7	2,4	7	3,0	11	3,8	7	2,2	11	3,2
5.	Chioșcuri-gherete	75	25,8	1	0,4	1	0,3	302	94,4	287	82,2
	Total	291	100,0	236	100,0	288	100,0	320	100,0	349	100,0
	Din care: amplasate în stradă	24	8,2							35	10,0
	- amplasate în piețe	270	91,8							314	90,0
	Total	291	100,0	236	100	288	100	320	100	349	100,0

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor Biroului de statistică Rezina

Din tabel observăm că se atestă o modificare esențială a structurii unităților de comerț mobile. Astfel, **ponderea tarabelor scade** în perioada analizată de la 70,5% în anul 2010 până la 12,9% în anul 2014. Pe de altă parte **crește ponderea chioșcurilor și gheretelor** de la 25,8%

până la 82,2% în aceeași perioadă. Aceste modificări a structurii caracterizează îmbunătățirea calitativă a rețelei de comerț mobil, deoarece gheretele și chioșcurile comparativ cu tarabele sunt construcții mai performante, în ele se creează condiții de păstrare a mărfurilor și de deservire a consumatorilor mai bune.

1.9. Analiza asigurării locuitorilor raionului Rezina cu unități și suprafață comerciale în structură pe localități

1.9.1. Evoluția rețelei de comerț a raionului Rezina pe localități

Un compartiment important în analiza situației referitor situația comerțului îl reprezintă analiza rețelei de comerț în secțiunea amplasării lor în localitățile din raion. În componența raionului Rezina intră 43 localități, care sunt administrate de 25 primării (APL).

Analiza asigurării cu unități de comerț în structură pe localități și primării (APL-uri) se efectuează prin determinarea și compararea datelor pe localități cu privire la: numărul unităților de comerț, suprafața comercială totală și în medie la un magazin, suprafața la 1000 de locuitori etc.

Asigurarea localităților raionului cu unități de comerț cu amănuntul se caracterizează prin În tabelul 15 este prezentată informația despre evoluția numărului unităților de comerț, unde se atestă că în 12 localități numărul unităților de comerț a crescut, în 10 localități numărul a rămas la același nivel, iar în o localitate a scăzut față de anul 2010.

În ansamblu pe raion a crescut numărul unităților de comerț cu amănuntul cu 34 unități (112,1%), dintre care cu 11 unități (108,2%) în orașul Rezina și cu 23 unități (115,8%) în localitățile rurale din raion.

Din localitățile în care numărul unităților de comerț a crescut esențial fac parte: primăriile s. Sârcova – 6 unități, Țareuca – 3 unități, Cinișeuți, Ignăței, Lalova, Peciște și Pripiceni-Răzeși cu câte - 2 unități și Bușăuca, Echimăuți, Otac, Păpăuți, Trifești cu câte - o unitate.

Au rămas cu același număr de unități comerciale următoarele primării (localități): Cogălniceni, Ghiduleni, Gordinești, Lipcenii, Mateuți, Meșeni, **Mincenii de Jos**, Pereni, Saharna Nouă și Solonceni.

În perioada analizată s-a redus numărul de unități comerciale și în primăria Horodiște – cu 2 unități.

Tabelul 15. Evoluția numărului de unități comerciale pe teritoriul raionului Rezina* în anii 2010-2015

(magazine, gherete de stradă, unități de alimentație publică, farmacii, unități de prestare a serviciilor)

Localitatea	Nr. unităților de comerț		Abaterea absolută +, -	Dinamica, %
	2010	2015		
Total după datele primăriilor (APL)	280	314	+34	112,1
- în or. Rezina și localitățile subordonate	134	145	11	108,2
s. Boșernița				
s. Ciorna				
s. Stohnaia				
- în localități rurale	146	169	23	115,8
sat (comuna) Bușăuca	3	4	1	133,3
sat (comuna) Cinișeuți	15	17	2	113,3
sat (comuna) Cogălniceni	3	3	0	100,0
sat (comuna) Cuizăuca	6	7	1	116,7
sat (comuna) Echimăuți	7	8	1	114,3
sat (comuna) Ghiduleni	4	4	0	100,0

s. Ghiduleni				
s. Roșcanii de Jos				
s. Roșcanii de Sus				
sat (comuna) Gordinești	4	4	0	100,0
sat (comuna) Horodiște	12	10	-2	83,3
s. Horodiște				
s. Slobozia-Horodiște				
sat (comuna) Ignăței	7	9	2	128,6
sat (comuna) Lalova	6	8	2	133,3
s. Lalova				
s. Nistreni				
s. Țipova				
sat (comuna) Lipcenii	3	3	0	100,0
sat (comuna) Mateuți	6	6	0	100,0
sat (comuna) Meșeni	3	3	0	100,0
sat (comuna) Mincenii de Jos	5	5	0	100,0
s. Mincenii de Jos				
s. Mincenii de Sus				
sat (comuna) Otac	2	3	1	150,0
sat (comuna) Păpăuți	4	5	1	125,0
sat (comuna) Peciște	4	6	2	150,0
sat (comuna) Pereni	2	2	0	100,0
s. Pereni				
s. Roșcani				
sat (comuna) Pripiceni-Răzeși	7	9	2	128,6
s. Pripiceni-Răzeși				
s. Pripiceni-Curchi				
sat (comuna) Saharna Nouă	10	10	0	100,0
s. Saharna Nouă				
s. Buciușca				
s. Saharna				
sat (comuna) Sârcova	10	16	6	160,0
s. Sârcova				
s. Piscărești				
sat (comuna) Solonceni	6	6	0	100,0
s. Solonceni				
s. Tarasova				
sat (comuna) Trifești	3	4	1	133,3
sat (comuna) Țareuca	14	17	3	121,4
s. Țareuca				
s. Țahnăuți				

Sursa: Datele raportate de primăriile (APL) din raionul Rezina

* după datele oferite de primăriile din r.Rezina fără gherete, chioșcuri și alte unități de comerț mobile amplasate în piețe.

1.9.2. Analiza asigurării populației cu unități comerciale la 1000 locuitori

Analiza asigurării populației cu unități comerciale se efectuează în baza comparării datelor în dinamică pe diferite categorii de localități în dependență de numărul locuitorilor. Astfel, sunt formate trei grupe de localități după numărul locuitorilor:

1. **De la 500 - 1000 locuitori - 7 APL** (comunele: Cogâlniceni, Lipcenii, Meșeni, Mincenii de jos, Otac, Pereni și Trifești.

2. **De la 1001 - 2000 locuitori – 11 APL** (comunele Bușeuca, Cuizăuca, Ghiduleni, Gordinești, Horodiște, Lalova, Păpăuți, Peciște, Pripiceni-Răzeși, Saharna Nouă și Solonceni.

3. **De la 2001 – 3000 locuitori – 6 APL** (comunele Cinișeuți, Echimăuți, Ignăței, Mateuți, Sârcova, Țareuca.

Din localitățile cu un număr mai mare de 3000 locuitori în raion face parte orașul Rezina, unde locuiesc 12386 persoane.

În ansamblu **pe raion asigurarea cu unități comerciale la 1000 locuitori** este de 5,5 unități în anul 2010 și de 6,4 unități comerciale în anul 2015 (tabelul 16), sau a crescut cu 116,4%. Pe localitățile rurale asigurarea a crescut de la 3,9 unități până la 4,8 unități, ce este aproape de media pe raion și a crescut cu 123,1%. În orașul Rezina asigurarea este 10,6 unități în anul 2010 și cu 11,7 unități comerciale la începutul anului 2015, creșterea fiind de 110,4%. Asigurarea cu unități comerciale a locuitorilor raionului Rezina se caracterizează prin creștere a numărului de unități la 1000 de locuitori cu 0,9 unități în anul 2015. Această situație poate fi considerată bună pentru dezvoltarea comerțului în raion în ansamblu, deoarece numai în două localități rurale acest indicator este în descreștere.

În localitățile cu peste 2000 locuitori asigurarea cu unități comerciale variază de la 3,0 unități comerciale în s.Mateuți, până la 5,7 unități în s.Cinișeuți în anul 2010 și de la 3,0 unități în s.Mateuți până la 7,5 unități în s.Sârcova în anul 2015.

În alte localități din această grupă se atestă o asigurare cu 6,2 în s.Cinișeuți, iar în s.Țareuca cu 5,8 unități în anul 2015, față de 4,6 în 2010. A crescut cu o unitate asigurarea cu unități comerciale în s.Ignăței (de la 2,8 până la 3,8 unități). În alte localități modificări esențiale nu s-au atestat.

În localitățile cu numărul de peste 1000 de locuitori se atestă un nivel de asigurare cu unități comerciale de la 2,2 unități în s.Peciște până la 9,3 unități în s.Horodiște și 6,5 unități în s.Saharna Nouă în anul 2010 și de la 3,3 unități în s.Peciște și 7,5 unități în s.Pripiceni-Răzeși în anul 2015.

A crescut nivelul de asigurare cu peste o unitate în perioada analizată în s. Bușauca (2,6; 3,8), Lalova (4,0; 5,6), Peciștei (2,2; 3,3), Pripiceni-Răzeși (6,0; 7,5).

A rămas la același nivel asigurarea cu unități comerciale în s.Solonceni.

Asigurarea cu unități comerciale a localităților cu numărul de până la 1000 de locuitori la fel este dispersată fiind în limitele de la 3,0 unități în s.Otac până la 5,0 unități în s.Cogâlniceni în anul 2010 și de la 3,4 unități în s.Meșeni până la 5,6 unități în s.Lipcenii în anul 2015. În alte localități asigurarea este la fel în creștere.

Se evidențiază cea mai mare abatere de la media pe raion asigurarea cu unități comerciale în localitățile:

a) anul 2010 - media 4,3 unități: mai redusă - Ignăței (2,8), Păpăuți (2,7), Peciște (2,2), Ghiduleni (3,3), Mateuți (3,0), Meșeni (3,3), Otac (3,0) și altele; cu media mai înaltă - Cogâlniceni (5,0), Horodiște (9,3), Pripiceni-Răzeși (6,0), Saharna Nouă (6,5)

b) anul 2015 – media de 4,6 unități: mai redusă – Mateuți (2,9), Peciște (3,3), Pereni (3,4), Solonceni (3,6), Gordinești (3,9), Ignăței (3,8), Păpăuți (3,5); cu media mai înaltă – s.Cinișeuți (6,2), Horodiște (6,6), Lalova (5,6), Pripiceni-Răzeși (7,5), Saharna Nouă (6,6), Sârcova (7,5), Țareuca (5,8), Trifești (5,0).

Tabelul 16. Asigurarea populației cu unități de comerț pe localități la 1000 locuitorilor

Indicatori	Nr. populației		Nr unități de comerț		Nr. unități de comerț la 1000 locuitori		
	2010	2015	2010	2015	2010	2015	%
După datele primăriilor (APL)**	50283	48495	280	314	5,5	6,4	116,4
din care:							
or. Rezina și localitățile	12680	12386	134	145	10,6	11,7	110,4
s. Boșernița	515	452					
s. Ciorna	1259	1364					
s. Stohnaia	730	112					
Total APL Rezina	2504	1928					
Localități rurale:	37032	35119	146	169	3,9	4,8	123,1

inclusiv:							
sat (comuna) Bușăuca	1172	1062	3	4	2,6	3,8	146,2
sat (comuna) Cinișeuți	2644	2733	15	17	5,7	6,2	108,7
sat (comuna) Cogîlniceni	596	552	3	3	5,0	5,4	108,0
sat (comuna) Cuizăuca	1537	1480	6	7	3,9	4,7	120,5
sat (comuna) Echimăuți	2191	2051	7	8	3,2	3,9	121,9
sat (comuna) Ghiduleni	1195	1070	4	4	3,3	3,7	112,1
s. Ghiduleni	964	876					
s. Roșcanii de Jos	52	44					
s. Roșcanii de Sus	179	150					
sat (comuna) Gordinești	1063	1025	4	4	3,8	3,9	102,6
sat (comuna) Horodiște	1296	1524	12	10	9,3	6,6	71,0
s. Horodiște	755	907					
s. Slobozia-Horodiște	541	617					
sat (comuna) Ignăței	2505	2381	7	9	2,8	3,8	135,7
sat (comuna) Lalova	1505	1425	6	8	4,0	5,6	140,0
s. Lalova	1101	1130					
s. Nistreni	9	8					
s. Țipova	395	287					
sat (comuna) Lipcenii	644	535	3	3	4,7	5,6	119,1
sat (comuna) Mateuți	1995	2102	6	6	3,0	2,9	86,7
sat (comuna) Meșeni	911	891	3	3	3,3	3,4	103,0
sat (comuna) Mincenii de Jos	736	697	5	5	6,8	7,2	105,9
s. Mincenii de Jos	363	361					
s. Mincenii de Sus	373	336					
sat (comuna) Otac	663	594	2	3	3,0	5,1	170,0
sat (comuna) Păpăuți	1501	1433	4	5	2,7	3,5	129,6
sat (comuna) Peciște	1856	1807	4	6	2,2	3,3	150,0
sat (comuna) Pereni	591	597	2	2	3,4	3,4	100,0
s. Pereni	565	561					
s. Roșcani	26	36					
sat (comuna) Pripiceni-Răzeși	1164	1200	7	9	6,0	7,5	125,0
s. Pripiceni-Răzeși	840	907					
s. Pripiceni-Curchi	324	293					
sat (comuna) Saharna Nouă	1542	1524	10	10	6,5	6,6	101,5
s. Saharna Nouă	946	784					
s. Buciușca	252	223					
s. Saharna	344	517					
sat (comuna) Sîrcova	2261	2139	10	16	4,4	7,5	170,4
s. Sîrcova	1775	1729					
s. Piscărești	486	410					
sat (comuna) Solonceni	1670	1652	6	6	3,6	3,6	100,0
s. Solonceni	1101	1113					
s. Tarasova	569	539					
sat (comuna) Trifești	819	793	3	4	3,7	5,0	135,1
sat (comuna) Țareuca	3042	2914	14	17	4,6	5,8	126,1
s. Țareuca	1627	1584					
s. Țahnăuți	1415	1330					

Sursa: Datele raportate de primăriile (APL) din raionul Rezina

1.9.3. Analiza structurii și dinamicii suprafeței comerciale

În dinamică suprafața comercială a unităților de comerț din raion este în creștere. Aceasta a crescut de la 9214,9 până la 13269,4 m² în ansamblu pe raion, sau cu 144,0 %. (tabelul 17).

În orașul Rezina suprafața comercială a crescut de la 2869,0 până la 6166,0 m², sau cu 214,9%. În localitățile rurale ale raionului suprafața comercială a crescut de la 6345,9 m² până la 7103,4 m², sau cu 111,9%.

După suprafața comercială se atestă o creștere a suprafeței comerciale în toate localitățile, în afară de s.Horodiște. Raportat în procente cel mai mult a crescut asigurarea cu suprafața comercială a locuitorilor din s.Peciște – creșterea constituie 155,0 % și s.Otac - creștere cu 150,4% față de anul 2010.

În perioada analizată a crescut suprafața medie a unui magazin în ansamblu pe raion de la 32,9 m² până la 42,3 m², sau cu 128,6% față de anul 2010. În orașul Rezina creșterea suprafeței medii a unui magazin a constituit cu 198,6%. În localitățile rurale suprafața medie a unui magazin s-a micșorat, fiind mai mică cu 1,5 m² față de anul 2010.

În secțiunea localităților rurale se atestă o reducere a suprafeței medii a unui magazin în 3 localități: s.Ignăței, Păpăuți și Pripiceni Răzeși. În 9 localități suprafața medie a unui magazin a rămas la același nivel, iar în 5 localități a crescut până la 114,0% (s.Tifesti).

Aceste date demonstrează că în ultimii ani situația ce ține de calitatea servirii populației în localitățile raionului este în creștere.

Tabelul 17. Analiza suprafeței medii la 1 magazin/unitate comercială

Indicatori	Nr. unități de comerț		Suprafața comercială, m ²			Suprafața medie 1 magazin/unitate m ²		
	2010	2015	2010	2015	Dinamici- ca, %	2010	2015	Dinamici- ca, %
După datele APL**	280	314	9214,9	13269,4	144,0	32,9	42,3	128,6
din care:								
or. Rezina și localitățile	134	145	2869,0	6166,0	214,9	21,4	42,5	198,6
s. Boșernița								
s. Ciorna								
s. Stohnaia								
Localități rurale:	146	169	6345,9	7103,4	111,9	43,5	42,0	96,6
inclusiv:								
sat (comuna) Bușăuca	3	4						
sat (comuna) Cinișeuți	15	17	821,0	995,5	121,3	54,7	58,6	107,1
sat (comuna) Cogîlniceni	3	3	101,3	101,3	100,0	33,8	33,8	100,0
sat (comuna) Cuizăuca	6	7						
sat (comuna) Echimăuți	7	8						
sat (comuna) Ghiduleni	4	4	394,0	394,0	100,0	98,5	98,5	100,0
s. Ghiduleni								
s. Roșcanii de Jos								
s. Roșcanii de Sus								
sat (comuna) Gordinești	4	4	120,0	120,0	100,0	30,0	30,0	100,0
sat (comuna) Horodiște	12	10	950,0	842,7	88,7	79,2	84,3	106,4
s. Horodiște								
s. Slobozia-Horodiște								
sat (comuna) Ignăței	7	9	550,0	662,9	120,5	78,6	73,7	93,8
sat (comuna) Lalova	6	8						
s. Lalova								
s. Nistreni								
s. Țipova								

sat (comuna) Lipcenii	3	3	350,0	350,0	100,0	116,7	116,7	100,0
sat (comuna) Mateuți	6	6	330,5	330,5	100,0	55,1	55,1	100,0
sat (comuna) Meșeni	3	3	87,0	87,0	100,0	29,0	29,0	100,0
sat (comuna) Mincenii de Jos	5	5						
s. Mincenii de Jos								
s. Mincenii de Sus								
sat (comuna) Otac	2	3	220,0	330,9	150,4	110,0	110,3	100,0
sat (comuna) Păpăuți	4	5	350,0	405,6	115,9	87,5	81,1	92,7
sat (comuna) Peciște	4	6	120,0	186,0	155,0	30,0	31,0	103,3
sat (comuna) Pereni	2	2	127,0	127,0	100,0	63,5	63,5	100,0
s. Pereni								
s. Roșcani								
sat (comuna) Pripiceni-Răzeși	7	9	630,0	789,4	125,3	90,0	87,7	97,4
s. Pripiceni-Răzeși								
s. Pripiceni-Curchi								
sat (comuna) Saharna Nouă	10	10	555,1	555,1	100,0	55,5	55,5	100,0
s. Saharna Nouă								
s. Buciușca								
s. Saharna								
sat (comuna) Sîrcova	10	16						
s. Sîrcova								
s. Piscărești								
sat (comuna) Solonceni	6	6						
s. Solonceni								
s. Tarasova								
sat (comuna) Trifești	3	4	120,0	182,2	151,8	40,0	45,6	114,0
sat (comuna) Țareuca	14	17	520,0	643,3	123,7	37,1	37,8	101,9
s. Țareuca								
s. Țahnăuți								

Sursa: Datele BRS Rezina și rapoartele primite de la APL

1.9.4. Analiza asigurării populației cu suprafață comercială la 1000 locuitori

Asigurarea populației cu suprafață comercială la 1000 locuitori în anul 2010 a constituit 183,3 m², iar la începutul anului 2015 era de 273,6 m², având o creștere de 149,3% (tabelul 18).

În orașul Rezina asigurarea cu suprafață comercială se caracterizează prin creștere accelerată. În anul 2015 asigurarea cu suprafață comercială este de 430,8 m², sau cu 228,1% mai mult față de anul 2010. În localitățile rurale asigurarea este la un nivel mai redus. Aici se atestă asigurarea cu suprafață comercială în anul 2015 la nivel de 196,7 m², sau o creștere numai cu 116,5% față de anul 2010.

Aceste date atestă un nivel de asigurare cu suprafață comercială mai redus față de indicatorul atins în medie în republică.

Analiza asigurării cu suprafață comercială în structură pe localități demonstrează o dispersie foarte mare: de la 97,6 m² în satul Meșeni, până la 654,2 m² în satul Lipcenii.

Cel mai înalt nivel de asigurare cu suprafață comercială la 1000 locuitori se atestă în satele: Cinișeuți, Ghiduleni, Lipcenii, Otac, Pripiceni-Rezeși și Saharna Nouă.

În perioada analizată s-a redus asigurarea cu suprafață comercială la 1000 locuitori în satul Harodiște (733,0 – 553,0 m²), unde 2 magazine au fost reprofileate în unități de prestare a serviciilor.

Cel mai scăzut nivel de asigurare cu suprafață comercială la 1000 locuitori se atestă în localitățile: Gordinești (117,1 m²), Mateuți (157,2 m²), Peciște (102,9 m²), Cogălniceni (183,5 m²).

**Tabelul 18. Analiza asigurării populației cu suprafață comercială
pe localități la 1000 locuitori**

Indicatori	Nr. populației		Suprafața comercială, m ²		Suprafața comercială la 1000 locuitori, m ²		
	2010	2015	2010	2015	2010	2015	Dinamica %
După datele APL**	50283	48495	9214,9	13269,4	183,3	273,6	149,3
din care:							
or. Rezina și localitățile	12680	12386	2869,0	6166,0	188,9	430,8	228,1
s. Boșernița	515	452					
s. Ciorna	1259	1364					
s. Stohnaia	730	112					
Total	2504	1928					
Localități rurale:	37603	36109	6345,9	7103,4	168,8	196,7	116,5
inclusiv:							
sat (comuna) Bușăuca	1172	1062					
sat (comuna) Cinișeuți	2644	2733	821,0	995,5	310,5	364,3	117,3
sat (comuna) Cogâlniceni	596	552	101,3	101,3	170,0	183,5	107,9
sat (comuna) Cuizăuca	1537	1480					
sat (comuna) Echimăuți	2191	2051					
sat (comuna) Ghiduleni	1195	1070	394,0	394,0	329,7	368,2	111,7
s. Ghiduleni	964	876					
s. Roșcanii de Jos	52	44					
s. Roșcanii de Sus	179	150					
sat (comuna) Gordinești	1063	1025	120,0	120,0	112,9	117,1	103,7
sat (comuna) Horodiște	1296	1524	950,0	842,7	733,0	553,0	75,4
s. Horodiște	755	907					
s. Slobozia-Horodiște	541	617					
sat (comuna) Ignăței	2505	2381	550,0	662,9	219,6	278,4	126,7
sat (comuna) Lalova	1505	1425					
s. Lalova	1101	1130					
s. Nistreni	9	8					
s. Țipova	395	287					
sat (comuna) Lipcenii	644	535	350,0	350,0	543,5	654,2	120,4
sat (comuna) Mateuți	1995	2102	330,5	330,5	165,7	157,2	94,9
sat (comuna) Meșeni	911	891	87,0	87,0	95,5	97,6	102,2
sat (comuna) Mîncenii de Jos	736	697					
s. Mîncenii de Jos	363	361					
s. Mîncenii de Sus	373	336					
sat (comuna) Otac	663	594	220,0	330,9	331,8	557,1	167,9
sat (comuna) Păpăuți	1501	1433	350,0	405,6	233,2	283,0	121,4
sat (comuna) Peciște	1856	1807	120,0	186,0	64,7	102,9	159,0
sat (comuna) Pereni	591	597	127,0	127,0	214,9	212,7	99,0
s. Pereni	565	561					
s. Roșcani	26	36					
sat (comuna) Pripiceni-Răzeși	1164	1200	630,0	789,4	541,2	657,8	212,5
s. Pripiceni-Răzeși	840	907					
s. Pripiceni-Curchi	324	293					
sat (comuna) Saharna Nouă	1542	1524	555,1	555,1	360,0	364,2	101,2
s. Saharna Nouă	946	784					
s. Buciușca	252	223					

s. Saharna	344	517					
sat (comuna) Sîrcova	2261	2139					
s. Sîrcova	1775	1729					
s. Piscărești	486	410					
sat (comuna) Soloncenii	1670	1652					
s. Soloncenii	1101	1113					
s. Tarasova	569	539					
sat (comuna) Trifești	819	793	120,0	182,2	146,5	229,8	156,9
sat (comuna) Țareuca	3042	2914	520,0	643,3	170,9	220,8	129,2
s. Țareuca	1627	1584					
s. Țahnăuți	1415	1330					

1.9.5. Unitățile de comerț ale cooperativelor de consum din raion

Cea mai mare rețea de unități comerciale în raion este deținută de cooperativele de consum din Rezina, Cinișeuți și Țareuca. Acestea joacă un rol important în asigurarea populației cu mărfuri alimentare și nealimentare.

Astfel, Consumcoop din orașul Rezina deține în total 5 unități comerciale cu profil alimentar și mixt, un restaurant (cafenea), o secție de producere a produselor de patiserie; Consumcoop din satul Cinișeuți are o rețea compusă din 5 magazine cu profil mixt în satele: Gordinești – 2 , Cinișeuți – 2 și Otac - 1; Consumcoop din satul Țareuca – cu 9 magazine în satele: Ghiduleni – 1, Ignăței – 1, Lipcenii – 1, Saharna Nouă – 1, Buciușca – 1, Saharna - 1, Pripiceni-Răzeși – 2, Păpăuți – 1. De menționat că aceste magazine se caracterizează prin suprafață medie la 1 unitate mai mare comparativ cu alte unități comerciale din oraș și localitățile în care sunt amplasate. De asemenea se evidențiază prin indicatori net superiori la capitolul volumul vânzărilor raportate.

1.10. Direcțiile de dezvoltare a unităților de comerț în raionul Rezina

Pentru îmbunătățirea activității în deservirea consumatorilor și vânzarea mărfurilor în unitățile de comerț se conturează următoarele direcții:

1. Revizuirea, actualizarea legislației cu privire la activitatea în domeniul comerțului eliminarea divergențelor în interpretarea în legislație a articolelor privind pregătirea profesională a antreprenorilor și angajaților în comerț prin stabilirea categoriilor, de autorizare, licențiere ș.a.
2. Actualizarea normelor și regulilor ce reglementează activitatea în comerț, inclusiv normelor de perisabilitate.
3. Organizarea punctelor de vânzare a mărfurilor și deservire a consumatorilor în localitățile mici prin intermediul unităților de comerț ambulant; implementarea comerțului prin comenzi în magazinele virtuale locale.
4. Deschiderea magazinelor în cadrul întreprinderilor producătoare.
5. Organizarea concursului raional „Cel mai bun vânzător” pentru creșterea măiestriei și performanțelor profesionale, inclusiv în domeniul comerțului.
6. Organizarea cursurilor de pregătire și perfecționare a angajaților din domeniul comerțului.

2. Activitatea unităților de alimentație publică

În raionul Rezina în anul 2014 activează 34 unități de alimentație publică, care sunt divizate în 7 tipuri (tabelul 19): săli de festivități (de nuntă), restaurante, cafenele, baruri, cantine, bodegi și terase de vară. Cele mai multe la număr sunt barurile – 14 unități, cantinele – 6 unități, terasele de vară – 5 unități și sălile de nuntă – 4 unități. În comparație cu anul 2011 cel mai mult

a crescut numărul barurilor – cu 12 unități. Cu câte 2 unități a crescut numărul teraselor de vară și a sălilor de festivități. În perioada analizată a scăzut numărul cantinelor.

Tabelul 19. Evoluția rețelei unităților de alimentație publică de pe teritoriul r. Rezina

Tipuri de unități de alimentație	2010	2011	2012	2013	2014	2014/2010 +,-	2014/2010 %
Sala de festivități/nunți	2	3	4	4	4	+2	150,0
Restaurante	2	2	2	2	2	-	100,0
Cafenele	-	-	1	1	2	+1	200,0
Baruri	2	9	9	9	14	+12	7,0 ori
Cantine	7	7	7	6	6	-1	85,7
inclusiv școlărești							
Bodegi	1	1	1	1	1	-	100,0
Terase de vară	3	4	4	5	5	+2	166,7
Unități de servire rapidă Fast-Food	-	1	1	-	-	-	-
Total:	17	27	29	28	34	+17	200,0

Sursa: Elaborat în baza datelor Biroului raional de statistică Rezina

Astfel, în raionul Rezina cele mai răspândite tipuri de unități de alimentație publică sunt barurile, cantinele și terasele de vară, care constituie peste 75,0%. Totodată, cele mai multe cantine în raion activează în cadrul instituțiilor de învățământ. Conform datelor oferite de APL-uri numărul cantinelor școlărești este de 12 unități, care nu sunt incluse în raportul despre activitatea unităților de alimentație, acestea având un statut special. De menționat că doar restaurantele, cafenelele și sălile de festivități/nunți oferă preparate fabricate în bucătăriile proprii la solicitarea consumatorilor.

În raion nu funcționează nicio cantină socială.

În urma analizei amplasării unităților de alimentație publică putem scoate următoarele concluzii:

1. Preponderent alimentația publică în raion este organizată în instituțiile de învățământ.
2. În satele cu numărul populației până la 1500-2000 locuitori sunt deschise 14 baruri, iar în 4 localități cu numărul populației de peste 2000 locuitori sunt deschise săli de nunți (festivități). În orașul Rezina activează 2 restaurante și două cafenele.

Valoarea totală a serviciilor prestate de unitățile de alimentație publică a raionului Rezina în ultimii ani este în creștere. Față de anul 2010 acest indicator a crescut cu 117,1% (tabelul 20). Dacă comparăm cu ritmul de creștere a volumului vânzărilor cu amănuntul în total pe raion, atunci observăm că acesta este mult mai lent, ceea ce a provocat și reducerea ponderii valorii serviciilor în volumul vânzărilor totale de la 6,8 % în anul 2011 până la 3,7% în anul 2014. Astfel, putem trage concluzia că pe acest segment se atestă probleme care trebuie identificate și adoptate măsuri urgente de redresare a situației.

Tabelul 20. Valoarea serviciilor prestate de către unitățile de alimentație publică (mii lei)

Indicatori	2011	2012	2013	2014	2014/2011 %
Volumul vânzărilor total pe raion	103005,5	136037,2	180410,9	221389,2	214,9
Ponderea %	100	100	100	100	-

Valoarea totală a serviciilor de piață prestate populației , mii lei	700,5	751,8	741,6	820,5	117,1
Ponderea serviciilor prestate de unitățile de alimentație publică, %	6,8	5,5	4,1	3,7	-3,1

Sursa: Elaborat în baza datelor Biroului raional de statistică Rezina

O problemă acută în unitățile de alimentație publică este asigurarea cu personal calificat, cu pregătire profesională în domeniu.

În raion este nevoie de a iniția **cursuri de pregătire a meseriașilor**, de formare continuă, dar și de a instrui și atesta lucrătorii care deja activează și au acumulat experiență și deprinderi practice în domeniul alimentației publice.

În **domeniul alimentației publice** se pot evidenția un șir de probleme, inclusiv:

1. cadrul legislativ actual nu reglementează clar modalitatea de formare a preșurilor, de impozitare a unităților de alimentație publică.

2. nu se asigură condiții normale de satisfacere a nevoilor de servicii în alimentația publică în peste 70,0% din localitățile raionului unde acestea lipsesc în totalitate (cu excepția cantinelor școlarești).

3. este insuficient numărul unităților de tip „terasă de vară”.

4. lipsesc unitățile de alimentație cu destinație pentru copii (cu amenajarea terenurilor, încăperilor pentru joacă și dotare specială).

5. nu sunt unități de alimentație cu profil de preparare și comercializare a produselor culinare, din paste făinoase și de patiserie etc.

6. **cantinele școlarești se aprovizionarea de către agenții economici care au câștigat tenderul, totodată produsele livrate de multe ori nu sunt de cea mai bună calitate și sortiment.**

Directiile de dezvoltare a unităților de alimentație publică în raionul Rezina.

Pentru îmbunătățirea activității în prestarea serviciilor și vânzarea mărfurilor în **alimentația publică se conturează următoarele direcții:**

1. Revizuirea, actualizarea legislației cu privire la activitatea în domeniul alimentației publice, eliminarea divergențelor în interpretarea în legislație a serviciilor de alimentație publică.

2. Actualizarea normelor și regulilor ce reglementează activitatea în alimentația publică.

3. Organizarea activității unităților de alimentație publică în instituțiile de învățământ – cantine școlarești, întreprinderi industriale – cantine (cafenele) și în toate localitățile din raion – magazine-baruri, magazine-culinării, magazine-patiserii, magazine-cafetării etc.

4. Deschiderea unei cantine sociale pentru deservirea populației social-vulnerabile în raionul Rezina.

5. Organizarea concursurilor gastronomice raionale pentru creșterea măiestriei și performanțelor profesionale, inclusiv în domeniul alimentației sănătoase.

6. Organizarea cursurilor de pregătire și perfecționare a angajaților, de acordare a categoriei de calificare din domeniul alimentației publice etc.

3. Diagnosticul și analiza activității unităților de prestare a serviciilor

În perioada analizată se atestă o creștere a numărului de întreprinderi profilate pe prestarea serviciilor tangențial legate de activitatea de comerț. Astfel, în raion la începutul anului 2010 își desfășurau activitatea în acest domeniu 21 unități, iar în 2014 numărul acestora a crescut până la 49, sau cu 233,3% (tabelul 21). S-a lărgit rețeaua de ateliere pentru reparații a unităților de transport - cu 11 unități, saloane de frumusețe, frizerii și saune – cu 1 unitate, servicii de reparație a încălțămintei și confecțiilor - cu 7 unități, de reparație a tehnicii de uz casnic – cu 4 unități.

Creșterea numărului de unități de prestare a serviciilor în domeniul reparației unităților de transport – a automobilelor demonstrează că în raion a crescut numărul automobilelor, dar și a tehnicii de uz casnic. Aceste date demonstrează că antreprenorii din raionul Rezina descoperă nișe noi de consumatori cu nevoi specifice. Spre exemplu, crește numărul automobilelor per locuitor, iar odată cu aceasta și necesitatea le menține în stare funcțională, de a efectua procedurile de mentenanță în cadrul stațiilor de asistență tehnică a automobilelor. Se poate remarca că piața serviciilor este în ascendență, iar numărul și structura lor se poate extinde și pe alte categorii de servicii.

Tabelul 21. **Analiza unităților de prestare a serviciilor comerciale în raionul Rezina**

Tipurile de unități de comerț și ale serviciilor prestate	Anii		Abateri +/-	% 2014/2010
	2010	2014		
Total unități de prestare a serviciilor comerciale	21	49	+28	233,3
Servicii de reparație a tehnicii de uz casnic	5	9	+4	180,0
Servicii de reparație (atelieri de reparație a îmbrăcăminte, încălțăminte, obiectelor de uz casnic etc.)	5	12	+7	240,0
Servicii de înfrumusețare și întreținere corporală (saloane cosmetice, cabinete cosmetice, frizerii , saune, băi publice etc.)	8	9	+1	112,5
Servicii de reabilitare și agrement (centre de reabilitare și agrement, cluburi sportive, săli de antrenamente, săli de biliard și bowling etc.)	2	2	-	100
Servicii de întreținere a automobilelor (centre și stații de asistență tehnică a automobilelor, ateliere auto, spălătorii auto, vulcanizări etc.)	6	17	+11	283,3

Sursa: Elaborat în baza datelor statistice a Biroului raional de statistică Rezina.

Reieșind din *Strategia de dezvoltare a comerțului interior al Republicii Moldova*, în raionul Rezina pentru anii 2016-2020 dezvoltarea comerțului se poate realiza prin modernizare și inovare, ce ar asigura dezvoltarea socio-economică a statului în ansamblu. Acest obiectiv poate fi realizat în baza unor acțiuni prin care:

- să se implementeze Programul de înregistrare prin „Ghișeul unic”, pentru obținerea autorizațiilor pentru funcționare;
- elaborarea Schemei de amplasare a unităților de comerț, *de alimentație publică și de prestare a serviciilor, inclusiv pentru unitățile de comerț ambulant*

4. Organizarea activității piețelor autorizate pe teritoriul raionului Rezina

Activitatea piețelor în Republica Moldova este reglementată prin hotărârea Guvernului nr.517 din 18.09.1996 „Cu privire la aprobarea Regulilor de funcționare a rețelei de comerț ambulant și a Regulilor de comerț în piețele din Republica Moldova” și nr.955 din 21.08.2004 „Despre aprobarea Regulamentului-tip de funcționare a piețelor”.

În raionul Rezina la momentul actual activează **4 piețe autorizate**, inclusiv: în orașul Rezina – 1, s.Cinițești - 1, s.Horodiște – 1, s.Solonceni – 1. Din ele doar piața din orașul Rezina activează după un program care acoperă toate zilele săptămânii, celelalte piețe activează numai în zilele de duminică. În total în piețele din raion sunt create 407 locuri de comerț.

1. **În orașul Rezina** activează o piață universală care dispune de 318 buticuri și 44 locuri de comerț la tarabe (mese). Aici sunt comercializate produse alimentare, mărfuri industriale, de uz casnic etc. de către unii agenți economici și persoane fizice. În piață sunt create hale pentru comercializarea produselor din carne și lactate, acestea sunt dotate cu utilaj frigorific.

2. **În piața din satul Horodiște** sunt create în total 20 locuri de comerț: 8 buticuri și 12 locuri de comerț la tarabe (mese). Pe parcursul săptămânii în piață activează 3 agenți economici care comercializează produse agricole și alimentare, mărfuri de uz casnic și alte mărfuri industriale. În zilele de duminică în piață își comercializează produsele cultivate în gospodăriile proprii persoanele fizice din localitate, dar și alte localități. De asemenea unii agenți economici (fermieri, deținători de patente) din zona dată.

3. **În satul Cinișeuți** piața dispune de 15 locuri de comerț la tarabe (mese), dar și locuri de comerț la sol. Piața funcționează numai în zilele de duminică. Pe piață se comercializează produse agroalimentare, dar și nealimentare - de uz casnic.

4. **În satul Soloncenii** piața dispune de 12 locuri de comerț la tarabe (mese). Pe piață activează permanent 2 persoane deținătoare a patentului de întreprinzător cu mărfuri nealimentare. În zilele de duminică sunt comercializate mărfuri agroalimentare și de uz casnic de către persoanele fizice și unii agenți economici din localitate, dar și din alte localități din apropiere.

Pentru a îmbunătăți deservirea consumatorilor în piețe patronii sunt obligați:

- să amenajeze terenul, să asigure accesul liber spre piață, să afișeze sigla cu programul de lucru, un panou cu informații pentru vânzători (extras din regulile de vânzare a mărfurilor în piață), informații utile pentru consumatori (adrese și numere de telefon ale administratorului, a organelor de protecție a consumatorilor etc.)
- să doteze locurile pentru vânzarea produselor cu utilaj *pentru expunerea mărfurilor* – tarabe, tonete, vitrine, standuri; *pentru măsurare și cântărire* – cântare comerciale (electronice sau mecanice), *pentru păstrarea stocurilor de marfă* – utilaj frigorific, suporturi, stelaje etc.

Propuneri:

1. Extinderea numărului de piețe în satele din raion, inclusiv: satele Ignăței, Mateuți, Sârcova, Țareuca, Peciște, Saharna Nouă
2. Crearea locurilor de comerț permanente în piețele din raion pentru producătorii locali, autohtoni, inclusiv fermieri, meșteșugari, producători individuali,
3. Autoritatea administrației publice locale să efectueze control asupra tarifelor la serviciile prestate de administrația pieței.
4. Organizarea în cadrul piețelor a puncte de achiziționare a produselor de la firmele agricole (fermieri), producători individuali și populație și punerea lor în vânzare prin rețeaua de magazine a pieței sau procesarea și comercializarea lor.

În rezultatul realizării propunerilor se preconizează următoarele rezultate:

1. Îmbunătățirea aprovizionării și deservirii consumatorilor din oraș și din localitățile cu un număr mare de locuitori cu produse alimentare și nealimentare.
2. Atragerea în circuitul comercial a produselor cultivate de către fermieri și populație în loturile de pe lângă casă.
3. Îmbunătățirea situației economice în sectorul agrar.
4. Prețuri rezonabile (reduse) pentru produsele agroalimentare de origine locală.
5. Atragerea mai multor comercianți neautorizați în piețe și reducerea comerțului stradal.

6. Asigurarea controlului asupra calității mărfurilor comercializate prin unitățile de comerț ambulant (mobil)

5. Comerțul neautorizat în localitățile raionului

Comercianții care desfășoară comerțul neautorizat motivează această activitate prin faptul că lipsesc punctele de achiziționare a produselor cultivate în gospodăriile proprii, sau a celor care sunt fabricate cu forțele proprii în condiții casnice, lipsa surselor de existență și nevoia de a vinde o parte din aceste bunuri etc. Deseori însă acești comercianți vând produse preluate de la depozite, producători etc., ceea ce este un abuz care conform legislației în vigoare se consideră contravenție.

Astfel, legea Republicii Moldova „Cu privire la comerțul interior” nr. 231 din 23.09.2010 art.6, lit.M stabilește că autoritățile publice locale sunt responsabile de suprimarea și interzicerea activităților de comerț neautorizat. Totodată, autorităților publice locale prin lege nu le sunt delegate și suficiente împuterniciri pentru a realiza această responsabilitate.

În raionul Rezina combaterea comerțului neautorizat se efectuează prin intermediul grupurilor de lucru create de către autoritățile publice locale (primăriile locale). În componența grupurilor de lucru fac parte reprezentanții primăriilor locale, Secției Economie, Direcției Generale de Finațe a Consiliului Raional, Inspectoratului Raional de Poliție, Inspectoratul Fiscal Raional, Direcția Raională de Sănătate Publică.

Răspândirea comerțului neautorizat în mare măsură rezultă din faptul că primăriilor locale nu le sunt atribuite competențe de agent constatat și nici organele de poliție nu au dreptul de a confisca mărfurile care sunt comercializate de persoanele care încalcă legislația în vigoare.

Comerțul neautorizat generează un șir de probleme stringente pentru societate:

1. Consumatorii nu pot fi protejați de vânzarea unor mărfuri necalitative, aceste mărfuri sunt comercializate fără acte de proveniență, certificate de conformitate etc.
2. Afectează comercianții care se conformă cerințelor legale și formează o concurență neloială.
3. Se afectează veniturile în bugetul local și raional prin eschivarea de la plata impozitelor.
4. Se afectează circulația liberă a locuitorilor pe străzile din oraș.
5. Provoacă agenții economici să desfășoare activitate ilegală.

Concluzii:

În rezultatul analizei efectuate se poate trage concluzia că comerțul interior în raionul Rezina sub aspect cantitativ a înregistrat o creștere a vânzărilor de mărfuri în total de peste 2,1 ori, iar în structură pe grupe de mărfuri alimentare și nealimentare o creștere mai mare se atestă la vânzarea mărfurilor nealimentare, astfel crescând și ponderea vânzării mărfurilor nealimentare în vânzările totale cu peste 3,2%. La fel a crescut și numărul unităților de comerț și de prestare a serviciilor comerciale. Odată cu creșterea numărului de unități comerciale a crescut și numărul populației ocupate în comerț.

În perioada analizată se atestă modificări pozitive și negative **în aspect calitativ**. Din modificările pozitive se pot evidenția modernizarea formelor de distribuție – livrare centralizată de la distribuitor, livrare directă de la producător, comercializare a mărfurilor prin forme moderne: prin comenzi, inclusiv vânzări prin magazine virtuale - on-line cu livrare la adresa solicitată, la domiciliu etc.

În aspect calitativ se atestă menținerea unei ponderi mari a unităților de comerț cu suprafață de până la 30 m², iar suprafața medie a unui magazin fiind de doar 42,3 m².

CAPITOLUL III. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT are misiunea de a scoate în evidență aspectele ce caracterizează părțile tari și slabe ale activității în domeniul comerțului dar și oportunitățile și riscurile care rezultă din situația creată pe piață la un moment dat (analizat).

<u>Puncte forte</u> Este creată baza legislativă pentru dezvoltarea comerțului; Procedura de înregistrare a unităților de comerț este simplificată; Sunt elaborate și aplicate strategii și programe de stat pentru dezvoltarea comerțului; Poziția geografică raionului Rezina este favorabilă (se mărginește pe de o parte cu orașul Râbnîța, pe de alta cu raioanele Orhei și Șoldănești); Atitudinea pozitivă a populației față de unitățile de comerț și dorința antreprenorilor de a fonda afaceri proprii în comerț; Forța de muncă cu abilități în cunoașterea limbilor străine; Noi competențe dobândite prin instruire formativă și formare continuă; Sistemul de telecomunicații bine dezvoltat inclusiv acces la internet; Personal înalt calificat în sectorul tehnologiilor informaționale; Regim de comerț favorabil cu țările CSI, UE etc.	<u>Puncte slabe</u> Instabilitate politică; Implementarea și respectarea insuficientă a actelor legislative și normative; Dezechilibrul dezvoltării unităților comerciale în profil teritorial; Dialogul și conlucrarea inefficientă între întreprinzători și autoritățile publice; Capacitate financiară limitată a statului pentru susținerea comerțului - lipsa susținerii financiare a proiectelor inovatoare de către stat; Nivel scăzut de elaborare și absorbție a inovațiilor în domeniul comerțului; Nivel scăzut al culturii antreprenoriale și al formării profesionale; Lipsa cunoștințelor ce țin de modalitățile și procedurile de export și acces pe piețele externe și cota redusă a unităților de comerț din raion la export; Nivelul scăzut de competitivitate a unităților de comerț.
<u>Oportunități</u> Creșterea atenției statului față de problemele și necesitățile sectorului comercial; Crearea Consiliului Consultativ pentru întreprinderile mici și mijlocii; Dezvoltarea investițiilor în parteneriatul public-privat; Vectorul pro-european în dezvoltarea națională; Extinderea domeniului de cooperare internațională, dezvoltarea cooperării transfrontaliere pentru întreprinderile comerciale și a infrastructurii regionale cu consolidarea punctelor de contact; Dezvoltarea continuă a internaționalizării sectorului comercial; Dezvoltarea continuă a tehnologiilor și inovațiilor și a capacității de absorbție ale acestora; Reformarea continuă a sistemului educațional în	<u>Amenințări</u> Existența conflictului teritorial; Migrarea semnificativă în rândul tinerilor și lipsa fluxului de cadre tinere specializate în domeniul comerțului; Ponderea mare a economiei tenebre și nivelul înalt al corupției; Presiune competitivă internațională; Adaptarea lentă a sistemului educațional la cererea pieței forței de muncă; Participarea slabă a antreprenorilor din domeniul comerțului la programele de educație în comerț; Presiunea mare a impunerii fiscale; Instabilitatea cadrului legislativ.

domeniul antreprenorial și a formării profesionale; Dezvoltarea pieței serviciilor de consultanță; Simplificarea continuă a procesului de înregistrare și reglementare a activității în domeniul comerțului.	
--	--

1. Analiza punctelor forte pentru raionul Rezina.

1.1. Amplasament favorabil. Mai multe localități ale raionului (10-12) sunt amplasate în apropierea traseului **M2 Chișinău-Orhei**, **R20 Orhei-Rezina-Râbnita** și traseul **R13 Rezina-Țareuca-Soldănești** care sunt renovate și sunt atractive pentru deplasare spre aceste localități;

1.2. Orașul Rezina este localitatea de tranzit a călărilor spre or. Râbnita și alte localități din partea stângă a râului Nistru și spre țara vecină – Ucraina, ceea ce la fel are anumite puncte de avantaj și atracție.

1.3. Localitățile Saharna și Țâpova sunt cunoscute în țară și peste hotarele ei prin mănăstirile amplasate aici, care la fel sunt puncte atractive pentru turismul cultural, istoric și religios.

1.4. În raion sau născut mai mulți oameni iluștri ai neamului nostru, ca *Cobasnean Vladimir - actor de teatru, satul Cuizăuca, Saharneanu Valeriu - președintele Uniunii jurnaliștilor, satul Cuizăucă, Gurduz Vasile - sculptor, satul Trifești, Cuzuioc Ion - scriitor, umorist, scenarist, epigramist, satul Țareuca, Baranovschi Constantin - instrumentist, satul Gordinești, Cojocar Saveliu - compozitor și interpret, satul Saharna, Chirtoacă Aurel - interpret, satul Solonceni, Țărnă Tudor - directorul teatrului de revistă "Ginta Latină", satul Mincenii de Jos, Negură Andrei - artist plastic, satul Echimăuți, Platon Iurie - artist plastic, satul Mateuți și alții*, care pot servi în calitate de motivare pentru **organizarea unor manifestări culturale și comerciale de amploare în localitățile de baștină a acestora.**

2. Analiza punctelor slabe.

2.1. Multe localități cu numărul de locuitori până la 500 de persoane (16 din 43 de localități);

2.2. Primăriile cu numărul de locuitori până la 1000 de locuitori (7 primării);

2.3. Traseul R20 de la Rezina spre s. Saharna și de la trasa spre Țipova se află în stare deplorabilă, aceste destinații fiind unele din cele mai atractive din raion.

2.4. Lipsa unor întreprinderi industriale cu pondere și renume, cu excepția Fabricii de Ciment din or. Rezina și fermierii care **cultivă levănțica s. Țareuca**

2.5. Lipsa întreprinderilor agricole moderne, terenurilor irigate, a depozitelor de păstrare și procesare a fructelor și legumelor.

3. Analiza oportunităților.

3.1. Posibilitate de a relansa activitatea în localitățile sătești prin fondarea unor firme agricole bazate pe tehnologiile moderne de producere și distribuție.

3.2. De investire în crearea unor firme de prestare a serviciilor alimentație și de agrement: case de nunți, discoteci (cluburi de odihnă și distracție), saloane de frumusețe, cosmetice, edificii pentru odihnă – plaje amenajate, joacă pentru adulți și copii.

3.3. Valorificarea punctelor atractive și dezvoltarea turismului cultural, religios și comerțului în localitățile Saharna și Țipova.

3.4. Modificarea cadrului legislativ în domeniu după semnarea acordului de asociere R.M.-UE ce ar motiva antreprenorii să investează în sfera comerțului.

4. Analiza slăbiciunilor.

- 4.1. Situația politică instabilă crește riscul de realizarea activității în mod eficient.
- 4.2. Birocrația și corupția în toate instanțele: de la înregistrare până la organele administrare și control al activității.
- 4.3. Nivelul redus al salariilor și veniturilor populației din localitățile rurale.
- 4.4. Lipsa condițiilor normale de viață în localitățile rurale.
- 4.5. Lipsa cadrelor de specialiști și meseriași în domeniul comerțului cu pregătire profesională corespunzătoare cerințelor moderne.

CAPITOLUL IV. STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMERȚULUI INTERIOR ÎN RAIONUL REZINA

Strategia de dezvoltare a comerțului în raionul Rezina este un document în care sunt definite obiectivele strategice ale comerțului interior pentru anii 2016-2020, căile și acțiunile principale pentru atingerea acestor obiective.

Elaborarea **Strategiei** a fost realizată în baza consultării situației actuale a comerțului, documentarea în baza rapoartelor și întâlnirilor cu conducătorii APL-urilor și a unităților de comerț cu problemele care se confruntă și cu participarea activă a specialiștilor CR, a liderilor de opinie din sfera comerțului din raion și a consumatorilor.

În baza celor menționate au fost identificate punctele tari și slabe, oportunitățile și riscurile cu care se confruntă antreprenorii din sfera comerțului.

Această **Strategie** este reprezentată o viziune pe termen lung asupra dezvoltării durabile a comerțului, care presupune la rândul său creșterea economică și socială a populației raionului. În urma întrunirilor cu grupurile consultative de lucru formate la nivel de CR Rezina și a discuțiilor realizate de consultanți și experți, rezultatele analizei situației și a problemelor definite sunt propuse câteva viziuni privitor la dezvoltarea comerțului interior în raionul Rezina. În urma consultării publice și a discuțiilor cu autoritățile locale, cu liderii – managerii unităților de comerț s-a decis de a se axa **Strategia** pe viziunea care este susținută de specialiștii CR, de echipa de experți și de antreprenori din raion.

În baza abordării integrate a viziunii de dezvoltare a sferei comerțului se va realiza o mai bună coordonare a activității în domeniu la nivel local – în sate, dar și la nivel raional și rezolvarea mai eficientă a problemelor stringente, iar Strategia de dezvoltare contribuind la dezvoltarea social-economică a raionului în anii 2016-2020.

Drept viziune strategică pentru raionul Rezina se impune:

Raionul Rezina – unitate administrativ-teritorială orientată spre asigurarea satisfacerii nevoilor consumatorilor prin stimularea dezvoltării comerțului și serviciilor comerciale în cadrul comerțului organizat într-un mediu de piață sănătos, axat pe concurența și inițiativă liberă.

În baza acestei viziuni se propun următoarele obiective strategice pentru dezvoltarea comerțului în raionul Rezina.

1. **Sporirea nivelului de reglementare** a activității în domeniul comerțului interior. În această direcție este nevoie de a **perfecționa reglementările în domeniul comerțului pe plan local**, în deosebi ce țin de desfășurarea comerțului prin magazinele virtuale, vânzare on-line. De

asemenea este nevoie de a perfecționa reglementările în organizarea activității comerțului mobil – ambulant.

2. **Asigurarea consumatorilor cu produse calitative și la prețuri accesibile**, creșterea nivelului de satisfacere a consumatorilor prin **avansarea competitivității produselor locale pe piață**. Acest obiectiv presupune:

- sporirea numărului și axarea întreprinderilor producătoare din localitățile raionului pe tehnologii moderne de producere, asigurând consumatorii cu produse calitative și comepetitive.
- fondarea întreprinderilor producătoare mici și mijlocii – de producere și de procesare a mărfurilor agroalimentare etc. în localitățile din raion.

3. **Creșterea gradului de asigurare și perfecționarea infrastructurii comerciale** în localitățile raionului. Perfecționarea infrastructurii comerțului în localitățile raionului se axează pe *susținerea antreprenorilor* privitor la investirea în construirea edificiilor comerciale și dotarea lor cu tehnologii moderne pentru păstrarea mărfurilor (depozite, frigidere), pentru procesare, vânzare etc.

4. **Implementarea formelor moderne de distribuție și a metodelor de comercializare** a mărfurilor în toate tipurile de unități comerciale. **Perfecționarea distribuției, a formelor de comercializare și prestare a serviciilor** se va realiza prin susținerea și *stimularea agenților economici* privitor la implementarea tehnologiilor moderne de aprovizionare, livrare și vânzare, inclusiv on-line, de creare a propriilor pagini pe Web, a site-urilor, altor metode moderne de deservire a consumatorilor în locurile de dislocare (la serviciu, în locurile de odihnă), la locul de trai (în localitățile cu un număr mic de locuitori).

5. **Organizarea pregătirii și formarea continuă a cadrelor** pentru asigurarea unităților de comerț cu forță de muncă calificată. **Asigurarea unităților de comerț cu forță de muncă calificată** se impune prin *organizarea instruirii personalului și angajaților* unităților de comerț prin formare inițială și continuă prin intermediul diferitor forme de studii: seminare, studii în cadrul școlilor și instituțiilor de învățământ mediu și siperior de profil economic și comercial

Astfel, în perioada anilor 2016-2020 vor fi realizate următoarele obiective:

1. **Perfecționarea cadrului normativ și elaborarea propunerilor** pentru reglementarea activității comerțului reieșind din practica avansată a țărilor europene.

2. **Asigurarea consumatorilor cu mărfuri preponderent de origine autohtonă**, de calitate corespunzătoare standardelor, la prețuri accesibile pe piața locală.

3. **Stimularea dezvoltării infrastructurii comerciale**, în deosebi în localitățile rurale.

4. **Stimularea procesului de diversificare a canalelor de distribuție**, de implementare a unor forme moderne de comercializare și de prestare a serviciilor comerciale.

5. **Crearea condițiilor de pregătire și perfecționare a cadrelor** angajate în sfera comerțului, alimentației publice și prestării serviciilor comerciale.

1. Perfecționarea cadrului normativ și elaborarea propunerilor pentru reglementarea activității comerțului reieșind din practica avansată a țărilor europene.

Această direcție urmărește scopul de a contribui la completarea și racordarea cadrului normativ național în domeniul comerțului la cerințele internaționale, totodată să fie relevant pentru comercianți și antreprenori din domeniul dat.

Pentru a atinge acest obiectiv se vor realiza următoarele acțiuni:

1. Analiza și revizuirea cadrului legislativ și normativ cu privire la activitatea în domeniul comerțului și prestării serviciilor comerciale.

2. Scoaterea în evidență a neajunsurilor: dublarea sau lipsa unor prevederi legale, reguli și regulamente.

3. Examinarea conținutului și elaborarea propunerilor de perfecționare a actelor normative în vigoare.

4. Elaborarea la nivel raional a unor reguli locale specifice pentru anumite mărfuri.

La acest capitol se prevede contribuirea agenților economici din raion asupra aprobării normelor de reglementare a vânzărilor la preț redus, modificarea parțială a Legii nr.231 din 23 septembrie 2010 „Cu privire la comerțul interior” privitor la simplificarea procedurii de fondare a unităților comerciale, dar și prezentarea propunerilor cu privire la completarea cadrului legislativ cu privire la încheierea contractelor de vânzare-cumpărare în afara unităților de comerț și la distanță.

De asemenea se impune participarea agenților economici în procesul elaborare Hotărârilor de Guvern și punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.231 din 23.09.2010: cu privire la desfășurarea comerțului în zonele publice (în piețe), reglementarea comerțului cu produse agricole, prestarea serviciilor comerciale, autorizarea activității comerciale prin intermediul ghișeului unic, pregătirea profesională a angajaților în comerț, dar și la completarea normelor de comercializare a unor produse ca: materiale de construcție, articole cosmetice, mărfuri second hand ș.a.

În rezultatul realizării acestor acțiuni se preconizează îmbunătățirea cadrului de reglementare a comerțului interior, perfecționarea și ajustarea la cerințele și rigorile pieței interne și externe pentru a asigura condiții bune de funcționare a economiei raionului în ansamblu.

2. Asigurarea consumatorilor cu mărfuri preponderent de origine autohtonă, de calitate corespunzătoare standardelor, la prețuri accesibile pe piața locală.

Agenții economici din sfera comerțului oferă pe piața locală o gamă variată de produse. Totodată se impune creșterea ponderii în volumul vânzărilor a produselor autohtone, ceea ce presupune fabricarea mărfurilor competitive, de calitate corespunzătoare cerințelor standardelor și a pieței locale.

Pentru a asigura livrarea pe piața locală a produselor competitive se impune realizarea unui șir de acțiuni, inclusiv:

- evaluarea tradițiilor locale privitor la specializarea în cultivarea și fabricarea anumitor produse și nivelul tehnic de asigurare a acestei industrii;
- reanimarea activității unităților de comerț specializate în achiziționarea și procesarea produselor agricole, în colectarea animalelor, a plantelor medicinale și a pomușoarelor cultivate în gospodăriile țărănești, dar și cele culese în păduri sau pășune;
- promovarea produselor autohtone și locale prin diferite activități, inclusiv: iarmaroace, târguri, expoziții realizate în oraș, dar și în localitățile raionului sub egida Consiliului Raional;
- susținerea din partea Consiliului Raional a inițierii activităților în domeniul agricol și industrial, în diferite meșteșuguri – meșteri populari, artizanat, dar și în prestarea unui spectru larg de servicii: de alimentație, de turism, de agrement, de reparație și mentenanță a mărfurilor tehnice, de distribuție etc.

Pentru a asigura nivelul înalt al calității și competitivității produselor autohtone pe piață se vor realiza un șir de acțiuni:

- de încurajare a producătorilor locali în avansarea nivelului calității prin aplicarea; tehnologiilor moderne de cultivare a produselor, inclusiv a produselor bio, ecologic pure etc.
- de stimulare a implementării în procesul de producere a Sistemului de management al siguranței alimentelor și calității;
- de promovare a alimentației sănătoase în rândurile populației din raion prin prisma unui regim de alimentație sănătos, prin recunoașterea certificatelor de conformitate a calității eliberate de organisme internaționale de acreditare.

În rezultatul acestor acțiuni se vor plasa pe piața locală a raionului produse competitive, iar instituțiile responsabile de calitatea mărfurilor și de supraveghere a pieței vor fi responsabile de prevenirea cazurilor de plasare pe piață a produselor de calitate dubioasă.

3. Stimularea dezvoltării infrastructurii comerciale, în deosebi în localitățile rurale.

Ținând cont de specificul localităților și pieței rurale din raion este binevenită revigorarea infrastructurii comerciale în unele localități din raion, inclusiv: Saharna, Țipova și altele, punându-se accent pe comercializarea produselor de primă necesitate, produse de artizanat, suvenire, dar și inițierea unor proiecte de dezvoltare a serviciilor de tutism în aceste localități, de prestare a serviciilor de alimentație etc. Pentru a atinge acest obiectiv este nevoie:

1. De a evalua infrastructura existentă în aceste localități (zone).
2. De a elabora planuri urbanistice de dezvoltare a localităților.
3. De inițiere și de susținere a inițiativelor de amplasare a unităților de comerț, de prestare a serviciilor în conformitate cu planul elaborat.
4. De acordare a înlesnirilor și facilităților fiscale pentru extinderea infrastructurii comerciale în localitățile cu atracție culturală, spirituală și socială.

Pentru a realiza acest obiectiv se va stimula atragerea fondurilor extrabugetare – obținute prin granturi, proiecte investiționale, dezvoltarea parteneriatului public-privat în domeniul comerțului, alimentației publice și prestării serviciilor comerciale în localitățile rurale din raion. În localitățile rurale se prevede modificarea conceptului clasic de magazin, axat pe vânzarea mărfurilor, care va fi înlocuit cu unul modern: **centru de comerț și agrement**, care prevede comercializarea mărfurilor, prestarea serviciilor comerciale și de agrement sub un acoperiș.

De asemenea este nevoie de a autoriza și de a îmbunătăți activitatea piețelor din localitățile rurale. Pentru agenții economice care contribuie la crearea locurilor de muncă în domeniul comerțului este binevenit de a acorda înlesniri fiscale pe 3-5 ani de la data fondării acestora.

Se impune aplicarea în toate tipurile de unități de comerț a mașinilor de casă și control cu memorie fiscală, inclusiv în activitatea persoanelor fizice care activează în baza patentei de întreprinzător.

Întreprinderile comerciale se vor antrena activ în dialogul social la toate nivelurile.

În rezultatul realizării acestui obiectiv se va asigura accesul populației din raion la o infrastructură comercială modernă, capabilă să satisfacă cerințele consumatorilor. De asemenea este important că în rezultatul acestor acțiuni vor fi create locuri de muncă noi pentru locuitorii din localitățile sătești: în punctele de colectare, de procesare, centrele de deservire a mărfurilor tehnice, ale autovehicolelor, de agrement (copii, maturi), de alimentație, de cazare etc.

4. Stimularea procesului de diversificare a canalelor de distribuție, de implementare a unor forme moderne de comercializare și de prestare a serviciilor comerciale.

Raionul Rezina este amplasat la hotarele de nord-est a republicii și mărginește cu raioanele Orhei spre centru-sud, cu cu Șoldănești - la nord-vest, cu raionul Râbnîța din regiunea transnistreană a republicii, astfel având ieșire prin această regiune spre țara vecină Ucraina.

Prin diversificarea canalelor de distribuție se încearcă de a selecta cele mai eficiente canale de distribuție intensivă a produselor spre localitățile din raion și din ele spre exterior – pe piața locală și internațională.

Pentru aceasta este nevoie de a stabili contacte directe cu producătorii din localitățile din raion, dar și cu cei amplasați în imediata apropiere pentru produsele de proveniență agroalimentară și contacte directe cu producătorii de produse industriale din țară.

Pentru aprovizionarea cu produse de import și cele cu termen lung de păstrare se vor crea centre de distribuție la nivel de raion, sau regiune (de exemplu, Orhei, Bălți, Florești, Soroca).

Firmele agricole din raion sunt încurajate și susținute în privința fondării și dezvoltării rețelelor de comerț proprii – de firmă: staționare (fixe), mobile etc.

În raion se impune necesitatea de a perfecționa formele și metodele de comercializare a mărfurilor. Astfel, este nevoie de a promova vânzarea prin metode și forme moderne, inclusiv: vânzarea prin comenzi, prin corespondență, pe bază de catalog, vânzarea în afara magazinelor – prin canale de comunicare în masă, prin Internet - comerțul on-line: magazine și secții de comerț virtuale.

Rămâne actual pentru orașul Rezina și localitățile din raion fondarea și lansarea unităților de comerț care activează pe bază **de franșising**, sau în baza unei licențe acordate de alte întreprinderi comerciale cu renume. Astfel, acestea pot exploata o marcă originală și aplica metode și tehnici de comercializare moderne. Aceste întreprinderi se pot crea în domeniul comerțului, alimentației publice, dar și prestării serviciilor comerciale.

Pentru raionul Rezina este actual fondarea unor magazine-depozite, cu dimensiuni mari (*de tip cash and carry*), capabile să asigure activitățile de vânzare a mărfurilor cu amănuntul și cu ridicata, de distribuție.

Diversificarea canalelor de distribuție și implementarea formelor moderne de comercializare și de prestare a serviciilor comerciale presupune:

1. Armonizarea relațiilor dintre firmele producătoare de mărfuri agroalimentare cu unitățile de comerț din raion și încheierea contractelor directe de livrare mărfurilor.
2. Crearea centrelor de comerț - întreprinderi comerciale complexe: de comerț angro-de distribuție-comerț cu amănuntul.
3. Lărgirea portofoliului de servicii postvânzare acordate consumatorilor.

Pentru a realiza acest obiectiv se vor realiza următoarele acțiuni:

1. Susținerea creării în raion a unor centre de păstrare (depozite) și de procesare a produselor agricole (sortarea și ambalarea fructelor și legumelor).
2. Încurajarea fondării magazinelor de firmă a producătorilor autohtoni, în deosebi celor locali.
3. Fondarea magazinelor pe bază de franșiză cu implementarea tehnologiilor moderne de deservire.
4. Implementarea comerțului electronic prin Internet, dar și alte forme moderne de vânzare a mărfurilor.

În rezultatul acestor acțiuni se preconizează modernizarea și diversificarea formelor de distribuție și de comercializare a mărfurilor și de prestare a serviciilor ce va influența asupra consolidării pieței de consum din raion.

5. Crearea condițiilor de pregătire și perfecționare a cadrelor angajate în sfera comerțului, alimentației publice și prestării serviciilor comerciale.

Legea R.M. nr.231 din 23.09 2010 „Cu privire la comerțul interior” prevede că orice persoană care desfășoară o activitate de comerț trebuie să dispună de o pregătire profesională în domeniu, sau să certifice cunoștințele dobândite în urma experienței de muncă în cadrul instituțiilor cu profil economico-comercial.

Pentru a realiza acest obiectiv Consiliul Raional și APL-urile locale au dreptul de a organiza cursuri de pregătire și perfecționare a angajaților în comerț.

Firmele comerciale pentru a asigura un nivel înalt de competitivitate și a se dezvolta sunt obligate să investească în pregătirea și perfecționarea cadrelor. Personalul calificat este capabil să creeze valoare adăugată, astfel, este resursa strategică care asigură succesul și dezvoltarea durabilă.

În scopul realizării acestui obiectiv se impune realizarea următoarelor acțiuni:

1. De a evalua competențele profesionale și nivelul de calificare a angajaților în comerț și alimentația publică.

2. De a organiza instruirea meseriașilor în domeniu, de a organiza cursuri de formare profesională continuă (perfecționare), de a certifica competențele angajaților în comerț, inclusiv a celor care nu dispun de acte de studii în domeniu, prin intermediul parteneriatului public-privat și cu mediul academic privat.

Aceste acțiuni se vor realiza la nivelul Consiliului Raional de către:

- Comisia de ramură pentru consultări și negocieri în domeniul comerțului interior, Comitetul sectorial de formare profesională a angajaților în comerț: în baza standardelor ocupaționale pentru angajații din comerț;

- Asociația comercianților care va organiza seminare, traininguri, schimburi de experiență a celor mai bune practici, desfășurarea atestărilor, concursurilor celor mai buni în profesie în scopul sporirii nivelului profesional.

În rezultatul acestor acțiuni se prevede creșterea nivelului de pregătire profesională a cadrelor ce va spori esențial calitatea deservirii comerciale și prestării serviciilor în unitățile de comerț, dar și asigurarea unui nivel mai înalt al protecției drepturilor consumatorilor.

CONCLUZII

La momentul actual comerțul interior în raionul Rezina se caracterizează prin creșterea continuă a volumului vânzărilor. Totodată, comerțul se confruntă cu o serie de probleme, care trebuie rezolvate în perioada până în anul 2020.

În această perioadă ținând cont de acțiunile incluse în strategie se așteaptă modificări pozitive în aspect cantitativ și calitativ, care corelează cu implementarea Acordului de Asociere și Integrare a Republicii Moldova cu UE. Astfel, în această perioadă se vor realiza un șir de politici comerciale orientate spre asigurarea pieței cu mărfuri calitative, corespunzătoare standardelor europene, pentru a crește gradul de protecție a consumatorilor și a elimina concurența neloială.

Antreprenorii din sfera comerțului din raion vor realiza activitatea în baza principiilor economiei de piață și a conceptului de marketing cu orientare socială.

Finalități și rezultate obținute în procesul implementării strategiei

Pe parcursul perioadei de implementare a Strategiei se preconizează de a efectua monitorizarea indicatorilor de performanță realizați de agenții economici care desfășoară activitate de comerț în raionul Rezina. Rezultatele așteptate sunt formulate și expuse la finele descrierii obiectivelor strategice.

De asemenea, în baza indicilor ritmului mediu de creștere a volumului vânzărilor se planifică atingerea unor indicatori de performanță pentru perioada anilor 2016-2020:

1. Creșterea volumului vânzărilor cu amănuntul anual cu 12-15%.
2. Reducerea dezechilibrului infrastructurii comerciale în între orașul Rezina și localitățile rurale cu 15-20% până în anul 2020.
3. Extinderea rețelei de comerț și prestare a serviciilor comerciale cu 3-5 unități anual.
4. Creșterea ponderii comerțului prin unitățile comerciale autorizate în veniturile populației raionului estimativ cu 5% anual.
5. Reducerea migrației cererii de marfă spre alte localități prin organizarea punctelor de primire a comenzilor, punctelor de achiziționare a mărfurilor cultivate în localitățile din raion și implementarea vânzării mărfurilor prin magazinele virtuale (e-magazine - la distanță) cu 3-5% anual.
6. Extinderea gamei de servicii și creșterea volumului vânzărilor și prestării serviciilor comerciale de către agenții specializați în diferite domenii cu 3-5% anual.

Etapile implementării Strategiei

Strategia se va implementa în două etape.

În I-a etapă se prevede participarea activă a Secției de Economie și Direcției generale de Finanțe a Consiliului Raional Rezina, a organelor de conducere a APL-urilor și antreprenorilor în realizarea acțiunilor de perfecționare a cadrului normativ și instituțional, evaluarea posibilităților și organizarea instruirii cadrelor în domeniul comerțului și alimentației publice, implementarea ghișeului unic de înregistrare /autorizare a activității în comerț.

În etapa a II-a se vor realiza acțiuni de evaluare a competențelor, se vor organiza concursuri, pentru titlul de „Cel mai bun în profesie” la categoria de vânzător, bucătar, cofetar etc. De asemenea se prevede îmbunătățirea infrastructurii comerciale, crearea punctelor de achiziționare și procesare a produselor cultivate local, modernizarea distribuției și formelor de vânzare a mărfurilor și prestare a serviciilor.

Strategia se va realiza în conformitate cu Planul de acțiuni pentru anii 2016-2020, unde sunt identificate obiectivele și acțiunile necesare pentru realizarea lor, instituțiile responsabile pentru realizare, dar și termenul de realizare și rezultatul scontat.

Modalități de monitorizare și raportare privind rezultatele implementării Strategiei

Eficiența implementării acțiunilor stabilite în Strategie se va efectua **în baza rapoartelor despre rezultatele obținute pe fiecare obiectiv** incluse în Planul de acțiuni.

Monitorizarea realizării acțiunilor incluse în Planul de acțiuni se va efectua de următoarele autorități:

1. Secția Economie, Direcția Generală Finanțe, Secția Agricultură și Alimentație, Secția raională cultură - monitorizează acțiunile realizate în raion și prezintă rapoarte periodice (semestriale, anuale) Consiliului Raional Rezina.

2. APL-urile din raion, prezintă rapoarte despre acțiunile planificate și realizate în teritoriu Secției Economie și Direcției Generale Finanțe.

3. La nivel republican monitorizarea implementării se va efectua de către Ministerul Economiei, cărui i se vor prezenta rapoarte despre realizarea acțiunilor incluse în Planul de acțiuni al Strategiei.

CAPITOLUL VI. METODOLOGIA DE ELABORARE A STRATEGIEI

Elaborarea ***Strategia de dezvoltare a comerțului în raionul Rezina pentru anii 2016-2020*** are scopul de a asigura dezvoltarea economiei locale și a îmbunătăți deservirea comercială a consumatorilor din toate localitățile raionului.

Strategia este elaborată la inițiativa Consiliului Raional Rezina și se bazează pe conceptul participativ care prevede implicarea administrației publice locale, locuitorii și mediul de afaceri din raion prin intermediul sondajelor și consultărilor organizate pe teren.

Strategia este realizată în baza următoarelor activități:

1. Pregătirea pachetului de documente pentru culegerea informațiilor și crearea Consiliului participativ local al Direcției raionale de comerț, care analizează și aprobă acțiunile din planul de implementare a strategiei, cu drept de recomandare.

Ca sarcină a Consiliului participativ local este administrarea procesului de elaborare a strategiei de dezvoltare locală pe termen lung.

În componența Consiliului participativ sunt reprezentate toate grupurile de interes cu profil comercial.

În componența grupului sunt incluse persoanele care activează în cadrul Secției Economie, Direcției Generale de Finanțe responsabile de dezvoltarea și implementarea programului. În calitate de coordonator și punct de contact al acțiunilor prevăzute în Strategie este Secția Economie și Direcția Generală de finanțe a Consiliului Raional Rezina. În cadrul acestui proiect prin intermediul Secției de Economie se pot obține informații despre etapa de implementare a Strategiei.

Rolul Consiliului participativ local este de a reprezenta comunicarea, locuitorii din raion în procesul de elaborare a Strategiei.

2. Elaborarea portretului (cadrului) real al comunității raionului Rezina în baza analizei extinse a surselor de informații (rapoarte) disponibile cu privire la localitățile ce fac parte din acest teritoriu.

Inițial se va realiza diagnosticul cadrului socio-economic al activităților desfășurate în localitățile raionului Rezina, mai apoi se vor elabora și înainta propuneri concrete de dezvoltare durabilă.

Pentru localitățile raionului Rezina se vor cerceta următoarele sectoare strategice:

- turismul (mănăstirea Saharna, Țipova, ...)
- dezvoltarea rurală a localităților, infrastructura socială, comercială etc.
- dezvoltarea economică (firme industriale, agricole, de prestări servicii);
- asigurarea cu obiective comerciale
- asigurarea cu obiective de prestare a serviciilor
- asigurarea cu obiective de alimentație publică
- patrimoniul specific cultural.

Analiza situației actuale a comerțului poartă un caracter realist, și este realizată în colaborare cu Secția Economie și alte subdiviziuni ale Consiliului Raional, instituțiile statale și APL-urile, membrii comunității locale. Cu ajutorul acestor informații se vor determina:

- potențialul de dezvoltare a comerțului în raion în perioada anilor 2016-2020;
- structura și asigurarea locuitorilor cu suprafață comercială;
- structura și nevoile în unități de comerț, de achiziție, de procesare și de distribuție;
- profilul unităților agricole de producere a produselor pentru populația locală
- necesitatea în forță de muncă calificată în domeniul comerțului, alimentației publice și prestării serviciilor.

3. Analiza SWOT

Prin analiza SWOT se obțin informații relevante pentru evaluarea situației existente, se efectuează analiza situației, mediului de piață pe fiecare localitate și raion în ansamblu.

4. Elaborarea planului strategic de dezvoltare a comerțului în raionul Rezina și a cadrului de implementare a acestuia cu susținerea structurilor locale.

Se prevede intervenția membrilor Consiliului participativ în rezolvarea obiectivelor specifice în localitățile din raion, adoptarea unor măsuri specifice pentru fiecare obiectiv strategic.

Strategia de dezvoltare a comerțului se va implementa în mare parte pe baza surselor umane și financiare locale, din această cauză aceasta va fi supusă spre aprobare Consiliului Raional Rezina. Astfel, angajamentul implementării strategiei are un caracter public și este o prioritate a administrației publice locale din raionul Rezina.

5. Elaborarea planului de implementare.

Se realizează după identificarea obiectivelor strategice și validarea acestora de către comunitate și organele publice locale. La această etapă se identifică și se aprobă proiectele, se alocă resursele, se identifică partenerii posibili pentru fiecare proiect.

Grupele de lucru vor discuta și analiza cele mai importante proiecte reieșind din limitele resurselor umane, financiare și materiale. Se vor alege proiectele – obiectele care vor aduce contribuție considerabilă asupra nivelului de bunăstare a societății din localitățile raionului Rezina.

Pentru fiecare proiect în parte sunt identificați indicatori de monitorizare și evaluare în procesul implementării. Monitorizarea se efectuează periodic, dar nu mai puțin de o dată în trimestru, semestru cu prezentarea rapoartelor spre aprobare Consiliului Raional.

**Plan de acțiuni de implementare a strategiei de dezvoltare a comerțului interior
în raionul Rezina pentru anii 2016-2020**

Nr. d/o	Acțiuni	Responsabili de executare	Termenul de realizare	Surse de finanțare	Rezultatul scontat
1. Obiectivul strategic: „Revizuirea cadrului legislativ și normativ de reglementare a activității de comerț”					
1.1.	Analiza actelor și elaborarea propunerilor privind modificarea și completarea Legii R.M. nr. 231 din 23.09.2010 „Cu privire la comerțul interior” referitor la autorizarea activităților în domeniul comerțului	Secția Economie; Administrația firmelor comerciale; APL-1	2016	Surse extrabugetare	Listă cu propuneri adresată Ministerului Economiei
1.2.	Analiza și formularea propunerilor privind completarea Legii R.M. nr. 157 din 18.07.2014 “Despre încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare de consum”	Secția Economie; Direcția Generală Finanțe; APL-1	2016	Surse extrabugetare	Listă cu propuneri adresată Ministerului Economiei
1.3.	Analiza și formularea propunerilor privind completarea Legii R.M. nr. 284 din 22.07.2004 „Privind comerțul electronic”	Secția Economie; APL-1	2016	Surse extrabugetare	Listă cu propuneri adresată Ministerului Economiei
1.4.	Formularea propunerilor privind modificarea și completarea proiectelor de Legi și Hotărâri de Guvern în domeniul comerțului , prezentate Consiliului Raional pentru examinare și expunere a opiniei	Secția Economie; APL-1; APL-2	2016-2020	Surse extrabugetare	Listă cu propuneri adresată Ministerului Economiei
1.5.	Elaborarea și aprobarea „Regulamentului privind eliberarea autorizațiilor de funcționare a unităților comerciale și de prestare a serviciilor comerciale” pe teritoriul raionului Rezina	Secția Economie; APL-1; APL-2	2016-2017	Surse disponibile a bugetului; Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Regulament
1.6.	Elaborarea și editarea Ghidului comerciantului pentru raionul Rezina	Secția Economie; Direcția Generală Finanțe;	2017	Surse disponibile a bugetului; Surse extrabugetare:	Editarea Ghiduul comerciantului

		APL-1; APL-2		proiecte, granturi, sponsorizări	
1.7.	Inițierea și susținerea mediului de afaceri în comerț în fondarea patronatului în domeniul comerțului	Secția Economie; Direcția Generală Finanțe	2017	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Fondarea <i>Asociației comercianților</i>
2. Obiectivul strategic: „Creșterea nivelului de competitivitate a produselor autohtone pe piață locală”					
2.1.	Analiza situației și elaborarea planului de organizare a iarmaroacelor, târgurilor și expozițiilor în <i>orașul Rezina</i> și <i>localitățile din raion</i>	Secția Economie; Direcția Generală Finanțe; APL-1; APL-2	2016-2020	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Planul târgurilor, iarmaroacelor și expozițiilor în raionul Rezina (anual)
	2.1.1. Târgul <i>Toamna de Aur</i> cu produse autohtone locale și din țară.	Secția Economie; APL-1: Rezina, Cinișeuți, Țareuca, Alte localități – Ignăței, Sârcova	Anual, după planul aprobat APL-1, în or. Rezina și alte localități,	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Planul târgurilor (se precizează în fiecare an 05.11-10.11.
	2.1.2. Târgul <i>De crăciun și Anul Nou</i> cu produse de sărbătoare	Secția Economie; APL-1: or.Rezina, s.Cinișeuți, s.Țareuca, Alte localități – s.Ignăței, s.Sârcova, s.Solonceni, s.Horodiște etc.	Anual, după planul aprobat de APL-1, în or.Rezina și alte localități,	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Planul târgurilor 24.12-07.01.
	2.1.3. Târgul „ <i>Paște în casa tuturor</i> ” cu <i>produse pascale</i>	Secția Economie; APL-1: or.Rezina, s.Cinișeuți, s.Țareuca, Alte localități – s.Ignăței, s.Sârcova etc.	După planul aprobat de CR Rezina, APL-1	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Planul târgurilor (cu o săptămână înaintea sărbătorilor, se precizează după calendarul ortodox)
	2.1.4. Târgul <i>Iarmaroc școlar</i>	Secția Economie; APL-1: or.Rezina, s.Solonceni, s.Horodiște,	După planul aprobat de CR Rezina, APL-1	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Planul târgurilor 20.08-31.08

		s.Cinișeuți			
	2.1.5. Târgul „Cu drag de tine mamă !!!”	Secția Economie; APL-1, or.Rezina	După planul aprobat de APL-1, Rezina	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Planul târgurilor 01.03.-08.03
	2.1.6. Târgul „La Hramul Satului”	Secția Economie; Secția raonală Cultură; APL-1	În fiecare an, după obiceiurile locale	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Plan de acțiuni Conform obiceiurilor localităților Hramul satului
2.2.	Organizarea activităților de promovare a produselor autohtone locale (de proveniență din localitățile raionului Rezina) în cadrul târgurilor, iarmaroacelor, festivalurilor etc.	Secția Economie; Direcția Generală Finanțe; Secția Agricultură și Alimentație; Secția raională Cultură; APL-1; APL-2	La toate târgurile	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Regulament: Concursuri, tombole, loterii
2.3.	Afișarea informației despre linia fierbinte , telefoanele de contact de informare și de comunicare cu consumatorii referitor la combaterea fraudelor în comerț.	Secția Economie; APL-1; Reprezentanța Agenției de protecție a consumatorilor; Reprezentanța Agenției pentru siguranța alimentelor; Centrul de sănătate publică; Administrația firmelor de comerț	Permanent – în toate locurile de vânzare	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Afișarea în fiecare unitate comercială a listei cu numerele telefonului de încredere a organizațiilor enumerate (gratiute)
2.4.	Inițierea și susținerea mește- șugarilor și industriașilor din localitățile raionului în orga- nizarea manifestărilor de promovare a produselor de artizanat etc. (festivalul: pernelor, costumelor, împletiturilor, butoaielor, croșetări, țesături...)	Secția Economie; Direcția Generală Finanțe; Secția raională Cultură; APL-1	După plan în fiecare an pe localități	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Plan de organizarea a expozițiilor cu vânzare Regulament Târguri, iarmaroace, expoziții
2.5.	Inițierea și susținerea antreprenoriatului în	Secția Economie;	Permanent	Surse extrabugetare:	Fondarea punctelor de

	domeniul achiziției și procesării produselor agroalimentare și a plantelor medicinale etc.	APL-1; Secția Agricultură și Alimentație		proiecte, granturi, sponsorizări	achiziție și procesare în satele cu numărul de locuitori peste 2000 persoane
2.6.	Inițierea și susținerea fondării unităților de prestare a serviciilor comerciale și de agrement în or. Rezina și localitățile raionului	Secția Economie; APL-1	Permanent	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Fondarea unități de prestare a serviciilor: <i>salon de frumusețe, reparații etc.</i>
2.7.	Inițierea și susținerea producătorilor locali de produse ecologice în organizarea manifestărilor de promovare la nivel local și raional	Secția Economie; Secția Agricultură și Alimentație; APL-1	Permanent	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Plan: <i>Târg produse ecologice</i> Regulament
2.8.	Susținerea antreprenorilor în fondarea unităților de comerț și agrement, alimentație publică în localitățile raionului (magazine-baruri, case de nunți, discoteci)	Secția Economie; Direcția Generală Finanțe; APL-1	Permanent	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	<i>Fondare noi magazine,</i> baruri, unități de alimentație și de agrement
2.9.	Efectuarea unui studiu și perfecționarea sistemului de aprovizionare a cantinelor școlare și din instituțiile preșcolare cu produse	Secția Economie, Direcția Generală Finanțe; APL-1	2016	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Propuneri privitor la perfecționarea sistemului de aprovizionare
2.10.	Efectuarea studiului privind nivelul tehnic de asigurare a cantinelor școlare și din instituțiile preșcolare cu utilaj și echipament și dotarea lor conform normelor	Secția Economie; Direcția Generală Finanțe; APL-1; Direcția Generală de Învățământ, Tineret și Sport	2016-2017	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Propuneri privind modernizarea asigurării tehnice a cantinelor
3. Obiectivul strategic „Îmbunătățirea infrastructurii comerciale în raion”					
3.1.	Efectuarea studiului de evaluare a infrastructurii comerciale și de prestare a serviciilor comerciale în raion: comerț fix și mobil, unități de alimentație publică	Secția Economie; Direcția Generală Finanțe; APL-1	2016-2017	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Elaborarea hărții economice - comerciale a raionului Rezina; Creare sistem informațional unic în comerț,

					alimentație publică și servicii comerciale; Propuneri de perfecționare
3.2.	Elaborarea conceptului de amplasare a rețelei de comerț fix și mobil conform planului de dezvoltare a raionului	Secția Economie; APL-1	2016-2017	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Planul de amplasare a rețelei de comerț în raionul Rezina
3.3.	Elaborarea conceptului de amplasare a rețelei de unități de prestare a serviciilor	Secția Economie; APL-1	2016-2017	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări	Plan de amplasare a unităților de prestare a serviciilor în raionul Rezina
3.4.	Inițierea și susținerea proiectelor de fondare și modernizare a piețelor din or.Rezina și localitățile raionului	Secția Economie; APL-1	2016-2020	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, sponsorizări Parteneriat public-privat	Proiecte de fondare și modernizare a piețelor
3.5.	Acordarea înlesnirilor fiscale la plata taxelor locale agenților economici care contribuie la atragerea investițiilor și crearea locurilor de muncă în comerț și servicii comerciale în localitățile raionului	APL-1; Inspectoratul Fiscal Teritorial	2016-2020	-	Hotărâre, Decizie APL-1
4. Obiectivul strategic „Modernizarea formelor de distribuție și comercializare a produselor și serviciilor”					
4.1.	Susținerea fondării magazinelor moderne pe bază de franșiză	Secția Economie; APL-1; APL-2	2016-2020	Parteneriat public-privat	Magazine moderne
4.2.	Susținerea creării magazinelor de firmă ale producătorilor locali	Secția Economie; Direcția Generală Finanțe; Administrația firmelor comerciale; APL-1	2016-2020	Parteneriat public-privat	Magazine ale producătorilor: de pâine, de conserve, cofetărie etc.
4.3.	Susținerea implementării comerțului prin intermediul magazinelor virtuale cu servire la comandă, la	Secția Economie; Direcția Generală	2016-2020	Parteneriat public-privat	Magazine zirtuale

	domiciliu etc.	Finanțe; Administrația firmelor comerciale; APL-1			
4.4.	Inițierea și susținerea creării depozitelor, inclusiv frigori- fice, agenților de transport și de distribuție a mărfurilor	Secția Economie; Direcția Generală Finanțe; Liga fermierilor; APL-1	2016-2020	Perteneriat public-privat Surse extrabugetare: proiecte, granturi,	Depozite frigidere, agenții de distribuție, de transport
4.5.	Încurajarea și susținerea creării unităților de comerț, alimentație publică și de prestare a serviciilor de agrement în localitățile cu 1000 și mai mulți locuitori	Secția Economie; Direcția Generală Finanțe; APL-1	2016-2020	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, Perteneriat public-privat	Baruri, terase
4.6.	Susținerea creării unităților de comerț în localitățile cu destinație turistică (artizanat): or.Rezina, s.Saharna, Țipova.	Secția Economie; Direcția Generală Finanțe; Secția raională Cultură; APL-1	2016-2017	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, Perteneriat public-privat	Magazine, Baruri, Terasa, Zone de odihnă, Plaje amenajate
4.7.	Susținerea creării unităților de prestare a serviciilor comerciale în locurile de agrement din raion	Secția Economie; Direcția Generală Finanțe; Secția raională Cultură; APL-1	2016-2020	Perteneriat public-privat	Servicii de agrement pentru adulți și copii (în incin- ta magazinelor, pizăriilor, în parcuri...)
4.8.	Susținerea creării unităților de alimentație (cantine socială) pentru persoanele vulnerabile în or.Rezina	Secția Economie; Direcția Generală Finanțe; APL-1; Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei	2016	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, Perteneriat public-privat	Cantine sociale
5. Obiectivul strategic „Asigurarea comerțului cu forță de muncă calificată și formarea continuă a acesteia”					
5.1.	Inițierea și susținerea fondării centrului raional de instruire și formare profesională continuă a cadrelor în	Secția Economie; Direcția Generală	2016	Surse extrabugetare: proiecte, granturi,	Statut, Centru de instruire și formare

	domeniul comerțului și alimentației publice	Finanțe; Instituțiile cu profil economic și comercial; APL-1 Oficiul		Perteneriat public-privat	profesională
5.2.	Organizarea și desfășurarea concursurilor pentru titlul de „Cel mai bun vânzător (casier)”, „Cel mai bun bucătar (cofetar)”, „Cel mai bun chelner (barman)” etc. în scopul sporirii nivelului de deservire a consumatorilor	Secția economie; Direcția Generală Finanțe; Centru de instruire și formare profesională; Administrația firmelor comerciale; APL-1	Anual 2016-2020	Perteneriat public-privat	Plan de organizare, Regulament de organizare
5.3.	Desfășurarea concursurilor proiectelor și ideilor de perfecționare a deservirii în comerț, alimentație publică și prestare a serviciilor comerciale	Secția economie; Direcția Generală Finanțe; APL-1	În fiecare an 2016-2020	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, Perteneriat public-privat	Regulament de organizare
5.4.	Organizarea seminarelor, master-claselor cu invitarea specialiștilor din domeniul comerțului și alimentației publice, mediul academic pentru a promova cele mai bune practici comerciale și experiența avansată în domeniu	Secția economie; Centrul de instruire și formare profesională; Administrația firmelor	Minimum de 2-ă ori pe an	Surse extrabugetare: proiecte, granturi, Perteneriat public-privat	Statut, Regulament de organizare
5.5.	Crearea bazei de date unice la nivel de raion despre angajații din domeniul comerțului, alimentației publice, prestare de servicii etc.	Secția economie; Biroul raional de statistică; APL-1	2016	Surse extrabugetare: proiecte, granturi	Model de raport, Sistem de colectare și evidență a cadrelor